

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Kocsis Irén
intézményvezető

ph

2019.

A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása alapján átdolgoztuk Pedagógiai Programunkat, melyben megjelennek a megváltozott törvényességi elemek.

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Tartalomjegyzék

I. Bevezető.....	3.o.
A Váli Mesevölgy Óvoda bemutatása.....	4.o.
Az óvodánk jellemző adatai.....	4.o.
II. Gyermekkép, óvodakép, a nevelés alapelvei.....	5.o.
Programunk alapelvei.....	5.o.
Óvodaképünk.....	5.o.
Gyermekképünk.....	5.o.
III. Az óvodai nevelés célja, feladatai.....	6.o.
Nevelési céljaink.....	6.o.
Általános nevelési feladataink.....	6.o.
Az erkölcsi-szociális, esztétikai és intellektuális érzelmek alakítása.....	6.o.
A program rendszerábrája.....	8.o.
A nevelés keretei.....	9.o.
Egészséges életmód alakítása-egészségfejlesztési program.....	9.o.
Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.....	15.o.
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21.o.
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	22.o.
Az óvodai csoportok szervezése.....	22.o.
Személyi feltételek.....	23.o.
Tárgyi feltételek.....	24.o.
A program ajánlott napirendje.....	25.o.
Hetirend.....	26.o.
Az óvoda kapcsolatai.....	27.o.
Az óvoda és a család.....	27.o.
Az óvoda és a Vajda János iskola.....	28.o.
Az óvoda és a művészeti iskola.....	28.o.
Az óvoda egyéb kapcsolatai.....	29.o.
V. Néphagyományőrzés, jeles napok, óvodai ünnepek.....	29.o.
VI. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógusok feladatai.....	32.o.
A játék.....	29.o.
A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	36.o.
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	39.o.
Verselés, mesélés.....	40.o.
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	43.o.
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	47.o.
Mozgás.....	50.o.
A külső világ tevékeny megismerése.....	53.o.
Munka jellegű tevékenységek.....	56.o.
VII. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	59.o.
VIII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	60.o.
Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	60.o.
Tanulási, beilleszkedési és magatartási problémákkal küzdő gyermekek.....	61.o.
Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	62.o.
Kivételes képességű gyermekek, tehetséggondozás.....	62.o.
IX. Gyermekvédelem.....	64.o.
X. Ellenőrzés, értékelés.....	66.o.
A program működését tervező, elemző és értékelő dokumentumok.....	66.o.
A nevelőmunkánk ellenőrzése, értékelése, mérése.....	67.o.
Menedzselés, marketingtevékenység az óvodánkban.....	68.o.
Legitimációs záradék.....	70.o.
Felhasznált törvénytár, szakirodalom.....	71.o.
Függelék.....	72.o.

I. Bevezető

Szeretettel köszöntjük mindazokat, akik érdeklődnek intézményünk nevelőmunkája iránt.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására (az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére) irányul. A gyermekeket különleges gondoskodás és védelem illeti meg.

Óvodánk **a családokkal szorosan együttműködve**, a családi nevelést kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve végzi nevelőmunkáját, hogy a gyermekek a családnál szélesebb szocializációs közegben, biztonságban, hagyományos értékrendben nevelkedjenek. Mindez elengedhetetlen ahhoz, hogy később egészséges, kiegyensúlyozott felnőtteké váljanak.

Valljuk, hogy minden gyermeknek joga van a fejlődéshez, a boldog gyermekkorhoz, ezért küldetésünknek tekintjük, hogy az óvodapedagógusok pedagógiai munkájuk során okos szeretetben, érzelmi gazdagságban, humorral teli szabad légkörben, sok szép művészeti élményt biztosítva neveljék.

Óvodapedagógusainkra **jellemző** a pedagógiai optimizmus, a gyermekszeretet, a megbízhatóság, a minőségi munkára való törekvés. Az óvoda felnőtt dolgozói mintájukkal, kommunikációjával segítik a gyermekek fejlődését. Minden munkatársunk ismeri és alkalmazza kiemelt módszerünket, a bátorító nevelést.

Programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával teljes mértékben összhangban áll. Elkészítéséhez felhasználtuk Nagy Jenőné: **„Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”** alternatív programot. A művészeti program értékeivel és módszereivel azonosulni tudunk. Továbbképzéseken megismertük, majd 1999. szeptembere óta eredményesen alkalmazzuk eljárásait. Köszönjük Nagy Jenőnének, hogy folyamatos támogatást biztosít a művészeti nevelés megvalósításához.

Óvodai programunk megfelelő időt, teret, tartalmi keretet ad az **esélyegyenlőség** biztosítására, **a hátrányok leküzdésére, a tehetséggondozásra, a gyermekek egyéni fejlesztésre.**

Nevelőmunkánkban építünk a falusi életben rejlő számtalan élmény és felfedezés lehetőségére. A gyermekeknek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő tevékenységeket, cselekvés általi tanulási lehetőségeket kínálunk. Mindennapi óvodai életünk szerves része a mese, a mondóka az ölbeli játék, és a **tiszta forrásból** származó népi játékok, énekek. Biztosítjuk a gyermekeknek az alkotás, a rendszeres mozgás, és a változatos játéktevékenység feltételeit. **Hangsúlyozzuk az érzelmi nevelést**, megalapozzuk az egészséges életvitel szokásait, és elültetjük a környezet szeretetének, védelmének alapjait.

A világ körülöttünk állandóan változik, fejlődik, megújul. Az óvodás gyermekek nevelése során szeretnénk elérni, hogy tanuljanak meg bízni képességeikben, és a tudásukat legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban, új helyzetekben: Weöres Sándor megfogalmazásában:

„alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra”

II. Gyermekkép, óvodakép, a nevelés alapelvei

Programunk alapelvei

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem-gazdag óvodai nevelést biztosítunk, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy az gyermeki tartást, önállóságot, s ebből fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontjaink

Minden gyermek a saját adottságának, képességeinek figyelembevételével nevelhető, fejleszhető, - nevelik, fejlesztik: a társas kapcsolatok, és az óvoda összes dolgozója.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Minden gyermek ismerje meg, és tudja testi- lelki, értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

Óvodaképünk

Az óvodás kor **érzelmileg és értelmileg fogékony időszak** kiemelkedően fontos a gyermek személyiségének alakulása szempontjából. A cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelmi telítettségű élmények meghatározóak későbbi életére.

Olyan **gyermekközpontú** óvoda működtetésére törekszünk, ahol szeretetteljes légkörben, **biztonságos és esztétikus** óvodai környezetben élhetik meg a gyermekek óvodás éveiket. Biztosítjuk minden óvodás gyermeknek, hogy egyformán magas színvonalú, az egyéni fejlettségének megfelelő nevelésben részesüljön.

Gyermekképünk

Valljuk, hogy minden gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Feltételezzük, hogy minden óvodás gyermek **vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez**. Ha mindezt biztosítjuk, **kialakul a gyermek tartása, önállósága**. Kíváncsisága, érdeklődése képessé teszi az élmények befogadására, tud nevetni, felfedezni, csodálkozni, és megfelelő döntéseket hozni, és majd az óvodáskor végére alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére.

III. Az óvodai nevelés célja, feladatai

Nevelési céljaink

- ☞ A gyermekek nyugodt, **harmonikus fejlődésének elősegítése** a magasabb rendű érzelmek (erkölcsi-szociális, esztétikai és intellektuális érzelmek) kibontakoztatásával, **az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.**
- ☞ **Játékos tevékenységek közben** igényes, differenciált képességfejlesztés, melyben megvalósul a hátránykompenzáció, felzárkóztatás, tehetséggondozás.
- ☞ **Tevékeny óvodai életet** megteremtése, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek.
- ☞ **Néphagyományörzés, a helyi sajátosságok, szokások ápolása** és átörökítése a gyermekek érzelmein és a tevékenységek sokoldalú megtapasztalásán keresztül.

Általános nevelési feladataink

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés feladatai

- ☞ Érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- ☞ A gyermekek ismerjék meg óvodájukat, hogy ezáltal megszerethessék, és olyan tulajdonságok alakuljanak ki bennük a felnőttek mintáján keresztül, mint a hűség, becsület, ami megalapozhatja majdan a lojalitást, empátiás érzeteket környezetükhöz, társaikhoz;
- ☞ Olyan tevékeny óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény. A közös tevékenységek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok erősítsenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság.
- ☞ A gyermek - gyermek, felnőtt - gyermek viszonyában mutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse az együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést, önértékelést, adjon teret a gyermeki önkifejezésnek.
- ☞ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét a csoportban.
- ☞ Az erkölcsi, szociális érzékenység fejlődése segítse a gyermek én-tudatának egészséges alakulását, és engedjen teret a gyermek önkifejező törekvéseinek;
- ☞ A gyermekek fogadják el egymást, alkalmazkodjanak azokhoz is, akik valamiben mások.

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- ☞ Az egyéni igényeket figyelembe vevő, esztétikus, higiénikus gondozás, az esztétikus megjelenés igényének fokozatos kialakítása.
- ☞ A közös mozgások, énekes játékok, gyermektáncok, segítsék elő a gyermekek jó tartásának kialakulását, az esztétikus, finom mozdulatainak megjelenését;

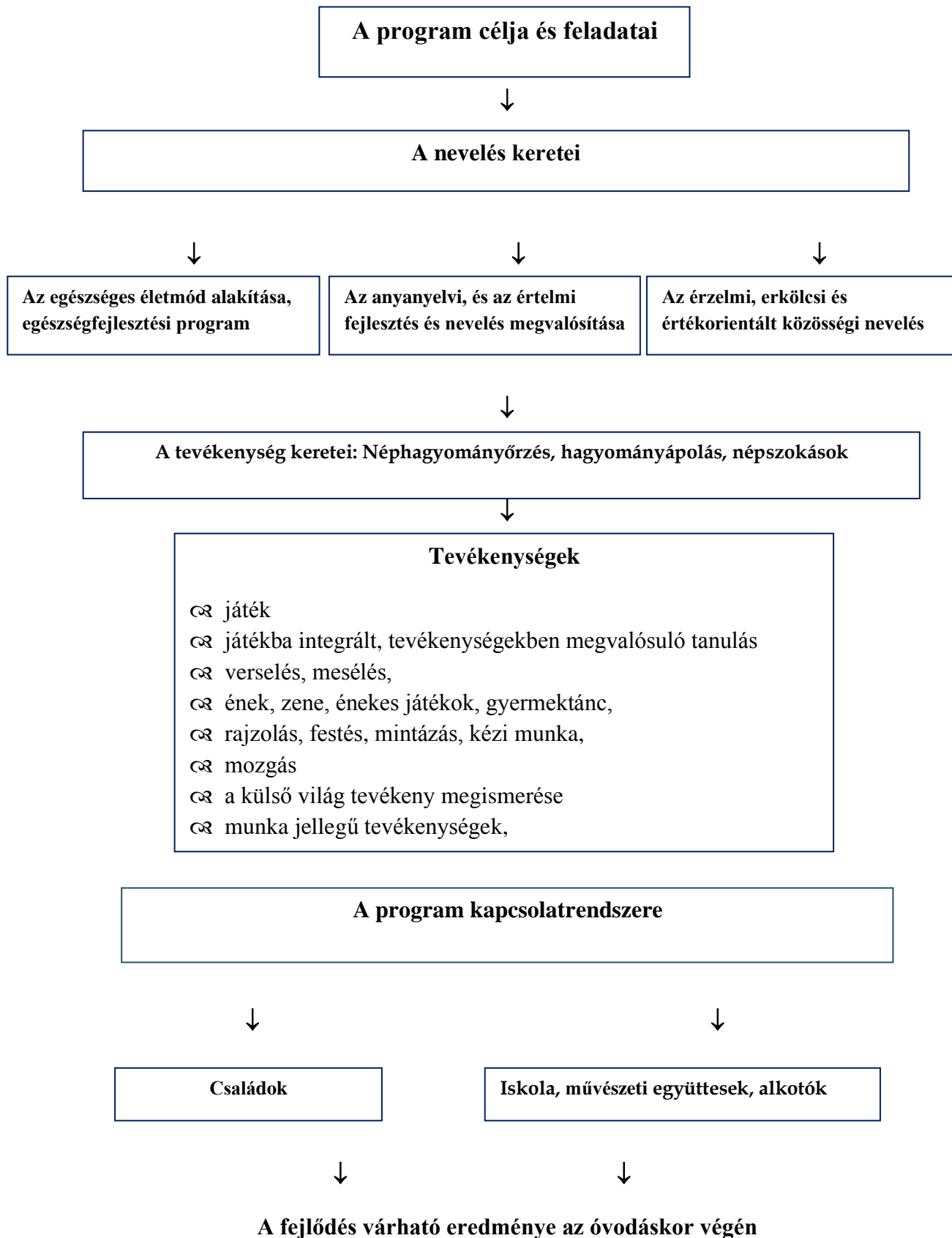
VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ☞ Az esztétikus óvodai környezet segítse a gyermekek szép iránti igényének kialakulását, a szép környezet felfedezését, felismerését és megóvását;
- ☞ Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, hogy kialakuljon a gyermekekben az esztétikum iránti érdeklődés a művészetek, és a természeti, tárgyi, emberi környezetben egyaránt;
- ☞ A tevékenységek során teremtsék meg az óvodapedagógusok a szépre rácsodálkozás, gyönyörködés lehetőségét, hogy a gyermekekben kialakuljon az élménybefogadó képesség;
- ☞ Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének;
- ☞ A gyermekek mondjanak véleményt a tárgyi - emberi - természeti környezetükről, s vegyék észre a különbséget a szép, a gondozatlan, csúnya jelenségek között.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- ☞ Az óvodapedagógus fedeztesse fel a gyermekekkel anyanyelvünk szépségét. Leljék örömeiket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalóikat, kérésüket. A meghitt beszélgetések erősítsék a kommunikációs aktivitást, beszélőkedvét, kifejezőkészségét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését is;
- ☞ A kíváncsiság, utánpótlási kedv fejlessze az értelmi képességeket: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást – különös tekintettel a kreativitásra.
- ☞ Az intellektuális érzelmek tudatos támogatása segítse a gyermekek érdeklődésének felkeltését, tudásvágyának kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. Örüljön és legyen büszke sikereire és eredményeire;
- ☞ A kíváncsiságot felkeltő vizsgálódások, kísérletezgetések, kutakodások, problémafeltáró és -megoldó helyzetek során szerzett tapasztalatok feldolgozása fejlessze a gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását;
- ☞ A kreatív önkifejezés segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, tapasztalataikat, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék,

A program rendszerábrája

A nevelés keretei

Egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program.

Az egészséges életmódra nevelés **célja** a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A gyermekek testi-lelki szükségletének biztosítása, igényes gondozása, mozgásigényük fokozása, kielégítése;
- ☞ Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ☞ A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és esztétikus környezetet megteremtése.
- ☞ A környezetvédelemhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermekek testi-lelki szükségletének biztosítása, igényes gondozása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése

Az óvodai élet megkezdésekor a családlátogatás és szülővel történő beszélgetés után minden gyermekről anamnézist készítünk. Ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt, mert a testi szükségletek kielégítése alapozza meg a jó közérzetét, ami minden tevékenység végzéséhez szükséges.

A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt és elfogadó viszony kialakítására törekszünk. Tapintatosan közeledünk a gyermekekhez, így ők is elfogadnak bennünket.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, - testsúly, testmagasság, láb, kéz stb,- összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

A szokástanulás fontos feladatunk, ezért többcsatornás megerősítéssel segítjük az elsajátítását.

A vizuális jelek is ezt a célt szolgálják. A gyermekek szemmagasságában elhelyezett piktogramok segítik őket az eligazodásban, miközben alapvető információkat közvetítenek. A vizuális jelekre tekintve önállóan tudják ellenőrizni cselekvéseiket.

A fokozatosság betartásával arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbbak legyenek. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak a kialakítása

Az egészséges fejlődés és növekedés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. Napi háromszori étkezést biztosítunk. A heti étrendet a szülők elolvashatják az információs táblán. Az óvoda figyelemmel kíséri a gyermekek étrendjét, közvetíti véleményét az étkezést biztosító szolgáltató felé, hogy az kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az egészséges táplálkozás érdekében délelőttönként friss gyümölcsöt, vagy zöldséget fogyasztanak a gyermekek, a szülők egyetértésével és támogatásával. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógusok úgy alakítják ki, hogy minél kevesebb várakozási idő legyen.

A gyermekek egyéni étkezési szokásait igyekszünk megismerni, kellő toleranciával kezeljük a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Az ételek megköstölésére ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük őket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak. Igény esetén biztosítjuk a diétás étkezés lehetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A szülők támogatásával ösztönözzé a mindennapi gyümölcs fogyasztást.
- ☞ Adjon tanácsot a szülőknek, hogy az óvodai étrendet otthon mivel egészítsék ki. Javasolja, hogy kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólát, a kekszet, a ropit, a chipset.
- ☞ Biztosítson kulturált körülményeket az ételeket elfogyasztásához.
- ☞ Kedveltessen meg új ízeket. Ösztönözzé a gyermekeket intenzív rágásra.
- ☞ Ismertesse meg a gyermekeket a kanál, villa és kés helyes használatával.
- ☞ Ügyeljen a táplálékérzékeny gyermek diétájának a betartására.
- ☞ Ismertessen meg a gyermekekkel a zöldséges üzletet, látogassanak el kertekbe, hogy minél több gyümölcsöt, zöldséget ismerjenek (és ízleljenek) meg. Minden érzékszervet mozgassanak meg a tapasztalatszerzés során, az ismerkedést versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal tegye érdekessé és vonzóvá.
- ☞ Tartson tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást. Kóstoljanak tejet, tejterméket a helyi őstermelők kínálatából. Beszélgessenek róla: a tej miért fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

Testápolás, a gyermekek tisztaságigényének kialakítása

A gyermekek tisztaság igényének kialakításához higiénikus és intim feltételeket biztosítunk. A testápolás teendőit a kezdeti időben a felnőttek személyes jelenlétükkel és beszélgetéssel segítik. Készen állunk a segítségre, de csak akkor segítünk, ha a gyermeknek szüksége van rá. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához oly módon teremtjük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

A mosdóban megfelelő méretű eszközökkel segítjük a szükségletek kielégítését.

Minden gyermek rendelkezik elkülönített törölközővel, fogmosó felszereléssel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Biztosítson elegendő időt a teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- ☞ Ismertesse meg a tisztálkodási folyamatnak a sorrendjét, technikáját.
- ☞ Tudatosítsa a gyermekekben, hogy a tisztaság alapvető fontosságú a betegség- és fertőzések megelőzésében.
- ☞ Fokozatosan növelje a gyermekek önállóságát.

Öltözködés

A folyosók berendezése, világítása, fűtése biztosítja a nyugodt vetkőzés, öltözés feltételeit. Minden gyermeknek jellel ellátott ruha - és cipőtartó polcon helyezük el a ruháit.

A szülők részére elhelyezünk minden csoportnál egy információs táblát, ahol tájékoztatást kapnak a csoportok nevelési és - fejlesztési terveiről, és az aktuális eseményekről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Biztosítson elegendő időt az öltözködéshez, és szükség szerint adjon segítséget az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ☞ A szokástanulást projektrendszerű tanulással valósítsa meg, ennek eredménye jól követhető a szülők számára is a megerősítő vizuális jelekkel.
- ☞ Tegyen javaslatot a szülőknek a réteges öltözködés biztosítására, és hívja fel a figyelmet az egészséges, lábboltozatot és lábfejet védő cipő használatára

Pihenés

A gyermekek különböző alvásigénnyel rendelkeznek, de óvodáskorban minden gyermeknek szüksége van a hosszabb-rövidebb ideig tartó pihenésre. Arra törekszünk, hogy ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató ének, mese hatására kialakuló szendergés állapotát.

A nem alvók (5-6-7 évesek) egyórai nyugodt pihenés után felkelhetnek, és a csoportszokásnak megfelelő csendes tevékenységet folytathatnak. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, kéthetente, és külön a gyermek megbetegedése alkalmával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Biztosítsa az optimális feltételeket a pihenéshez: szellőztetés, csend, nyugalom, halk zene.
- ☞ Alakítson ki biztonságot adó szokásrendszert, segítse puha tárgyakkal az elalvást.
- ☞ Igazítsa a pihenés időtartamát csoport szükségletéhez.

A gyermekek egészségének védelme

Az óvodában megbetegedő gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk a dajka bevonásával, míg a szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Ha a gyermeket baleset éri az óvodában, az óvodapedagógus értesíti a szülőket, és szükség esetén orvost hív.

Fontos annak elérése, hogy az óvodások rájöjjenek; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal a baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető. A gyerekeket megismertetjük a segítség kérés módjával (felnőtt értesítése).

A gyerekek ismerjék meg, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat rejt, mire kell odafigyelni a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv- és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodai nevelési év kezdetén, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás előtt ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük, ennek tényét és tartalmát a csoportnaplóban dokumentáljuk.

Az óvoda házirendjében meghatároztuk azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezései, eszközei csak a baleset- megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelje, szükség esetén kezdeményezze a javítását, cseréjét.
- ☞ Az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán hívja fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, és a biztonságos közlekedés szabályaira.

A gyermekek edzettségének biztosítása, mindennapos testmozgás

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennapi edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap, - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakoroltatjuk a meglévő mozgásfejlesztő eszközön.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, és különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segítenek a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

Mozgásszükségletük kielégítése érdekében napi kocogó-futó lehetőségeket, és egészségfejlesztő testmozgásokat szervezünk. A felnőttekkel együtt végzett rendszeres kocogások és testmozgások, futások ösztönzően hatnak rájuk, fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Biztosítsa a lehetőségét a szabadban való mozgásnak.
- ☞ Szervezze meg a napi rendszeres kocogást.
- ☞ Tervezzen és vezessen lábboltozat erősítő, és tartásjavító mozgásokat.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és esztétikus környezetet megteremtése.

Tiszta, esztétikus terekkel és családias, környezettel megteremtjük a nevelés kedvező feltételeit.

Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Arra törekszünk, hogy az udvar rendezett, gondozott legyen, árnyékos és napos, füves, homokos, és betonos játszórészek váltakozzanak. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgások gyakorlására adnak lehetőséget. Mindegyik udvarunk rendelkezik homokozóval, mászókével, mérleghintával, fészekhintával. Az udvaron is biztosítjuk a higiénikus tárolással elkészített ivóvizet.

A több funkciót betöltő csoportszobáink alkalmasak a szabad játéokra, a különböző tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és a pihenésre.

A csoportszobák barátságossá, otthonossá, tételét az esztétikai ízlés formálás, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontosnak ítéljük. A természetes világítás kihasználása céljából az ablakokon csak fény áteresztő függönnyel használunk. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel védjük.

A többféle tevékenységhez elkülönített tereket alakítunk ki: mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, bábozásnak, drámajátéknak ad színteret. Biztosítunk a csoportszobában egy sarkot, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált

„kincseket”. Állandó helye van a zenei készségfejlesztésnek, a barkácsolásnak, mintázásnak, festésnek, alkotásnak is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A folyosón esztétikus információs táblán tájékoztassa a szülőket.
- ☞ A csoportszobában alakítson ki funkciószarkokat, melyek jellemzik óvodaképünket.
- ☞ Biztosítson jellel ellátott tárolókat, „kincses” dobozokat a gyermekeknek.
- ☞ Törekedjen rá, hogy színében, formavilágában harmonikus legyen a csoportszoba.

A környezetvédelemhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása

Korunk elengedhetetlen követelménye, hogy már óvodáskorban megalapozzuk a környezettudatos szokásokat, a környezet védelmére neveljük a gyermekeket.

Mindennapi tevékenységeink során megerősítjük,

- ☼ hogy a víz, a tiszta levegő pótolhatatlan, az energia pedig drága.
- ☼ A csapok elzárásával, a villanyok leoltásával takarékosagra neveljük őket.
- ☼ Csak a szükséges mennyiségű kézmosót, WC papírt, papírzsebkendőt használják.
- ☼ Környezetünkben nem szemetelünk.
- ☼ Madárbarát óvoda lévén a madarak etetése, itatása, odú kihelyezése az udvarokon.
- ☼ Megismertetjük és részt vesznek a gyermekek a szelektív hulladékgyűjtésben.
- ☼ Komposztálásban vegyenek részt a nagyobb gyermekek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Éléményszerző sétával, évszaki kirándulással ösztönözze a gyermekeket felfedezésre, megismerésre és önfelelt játéokra. A környezet szépségeinek felfedeztetése közben mutasson rá annak sérülékenységre is.
- ☞ Alapozza meg a környezettudatos magatartás szokásrendszerét.
- ☞ Aktív részvétel a Madárbarát és a Zöld óvoda programokban.
- ☞ A környezetvédelmi nevelés feladatait a csoportnaplóban külön rögzítse. (pld. csoportszoba rendszeres szellőztetése, levelek összegereblyézése, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újra hasznosítható anyagok gyűjtése, meghibásodott tárgyak javítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ **A gyermek ismeri:**

A kulturált testápolás, étkezés, a helyes öltözködés, testedzés, szabad mozgásos lehetőségek, alvás szokásait, és az eszközök használatának módját;
a közvetlen környezetének rendjét, ápolását és védelmét;
a szokásokat megerősítő, segítő, vizuális jelek jelentéstartalmát.

☼ **A gyermek képes:**

önállóan, igényesen ellátni az egészségügyi teendőit;
rendben tartani az egészséges életmódhoz szükséges eszközöket;
önállóan annyi ételt szedni, amennyit képes elfogyasztani;
a hőmérsékletnek megfelelően, önállóan öltözködni,
eligazodni, önmagát kontrollálni a vizuális jelek segítségével;
gondozni, védeni, alakítani, szépíteni a környezetét;

- ☉ **A gyermek attitűdjére jellemző, hogy**
igénye a gondozottság, ápoltság;
örül, ha igényesen elvégzi a gondozási feladatait;
észreveszi, és érzéseit elmondja a környezete tisztaságával, ápoltságával kapcsolatban;
szereti, védi és érdeklődik a közvetlen természeti, társadalmi környezete iránt

Egészségfejlesztési program

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzési lehetőségei

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős a szerepe az óvoda dolgozóinak, hiszen a személyes példamutatásunk ebben az életkorban az egyik leghatékonyabb módszer.

- ☉ A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:
Szabad beszélgetések. Mesék, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapvető feladatunk a ránk bízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelességünk, hogy közreműködünk a gyermekvédelmi feladatok hatékony ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a Gyermekjóléti Szolgálat segíti.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Leggyakrabban előforduló nevelési hiányosságok, bántalmazások, melyeket fel kell ismernünk:

- ☉ Elhanyagolást jelent, ha a szülő, vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára.
- ☉ Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.
- ☉ Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.
- ☉ A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ☞ Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)
- ☞ Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok fejlesztésének **célja** a gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a közösség értékeinek és a normáinak tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a gyermekek befogadásától az óvodáskor végéig, ahol a gyermekek társas aktivitásában a lojalitás, az empátia megalapozása folyik.
- ☞ A gyermek–gyermek, a felnőtt–gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- ☞ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- ☞ A bátorító nevelés alkalmazása
- ☞ A hazaszeretet és a szülőföldről való kötődés megalapozása

Érzelmi biztonságot és állandó értékrendet nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs, családi légkör vegye körül, melyet az óvoda dolgozói folyamatos minta- és modelladással, közös állandó értékrenddel alakítanak ki. A családi légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alapot ad, amely kapcsolatteremtésre, együttes cselekvésre, tevékenységre ösztönzi őket.

Az új gyermekek befogadásának időszaka szeptembertől decemberig tart, mely időszakban kialakul az óvodához való kötődésük. Ez alatt a gyermekek megismerik óvodájukat, a legfontosabb óvodai szokásokat. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával - ha lehetséges - minél hosszabb időn keresztül. A szülő jelenléte a gyermeknek biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő is megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokásait.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Kezdetben a befogadásban lehetőleg mindkét óvodapedagógus vegyen részt, a dajkák bevonásával gondosan készítsék elő ezt a befogadási időszakot.

Az óvodapedagógusok **a gyermekek jelét úgy válogassák ki, hogy ahhoz értékes mondókát**, verset vagy gyermekdalt tudjanak kapcsolni. Így még vonzóbbá válik a gyermeknek az óvadás jele. Legyen ez a gyermek első művészeti élménye, amit az óvodapedagógus naponta elmond, elénekel, hogy a befogadás végére a gyermek is megtanulhassa.

A gyermekek akármilyen érzelmi állapotban érkeznek az óvodába, nagyon fontos, hogy minden gyermek megkaphassa a személyes ráfigyelést, a személyes perceket. Ezért érdemes egy **„Megérkeztem!” táblát** készíteni a csoportnak, amelyre a gyermek felteheti a jelét. Ezzel minden gyermekkel tudatja, hogy „Én már itt vagyok, és várom, mi-minden történik velem ezen a napon.” Az óvodapedagógus minden gyermeket figyeljen meg, hogy milyen érzelmi állapotban érkezik az óvodába. Ha valami problémát érzékel, akkor több időt szánjon **a személyes percekre**, hogy oldani tudja a gyermek feszültségét.

A gyermekek az óvodában állandó értékek és normák szerint élnek, hogy megtanulhassák az erkölcsös viselkedés alapjait, közösségi szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat. Ezért a nevelőtestület közösen fogalmazza meg, hogy az óvodájában „Hogyan viselkedik egy Váli Mesevölgy óvadás gyermek?” Ezt a kis **viselkedésgyűjteményt** tegyék ki a csoportok a folyosóikra, hogy a szülők is megismerhessék az óvadás viselkedéskultúrájának szokásaival, melyet folyamatosan interiorizáljuk a gyermekekben az óvadás élet minden napján.

Az óvodapedagógus minden gyermeknek az otthonosság érzését segítse elő az óvodában, és biztosítson számukra tároló helyet, ahová saját eszközeiket, játékaikat, a sétákon talált **„kincseket” betehetik**, önállóan nézegethetik, gondozhatják és hazavihetik.

A sok érdekes játék mellett az óvodapedagógus minél többször kedveskedjen a gyermekeknek, kicsinek, nagyobbaknak ölbeli játékokkal, mondókákkal, mert ezek a „felnőtt játékaik a gyermekekkel.” Még az idősebb óvodásoknak is sok boldog pillanatot jelentenek.

A gyermekek már a befogadás ideje alatt a tervezett viselkedési szokások szerint éljenek, amit az óvodapedagógus sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékos módszerrel tegyen élvezetesebbé. Természetesen vegyék figyelembe mindenkor a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas tevékenységeit, melyek jól támogatják a társas kapcsolataik alakulását. Ehhez gazdag, tevékenykedtető óvodai élet szükséges. A gyermekek minél többet tevékenykedjenek a közvetlen és tágabb környezetükben, hogy szülőföldjükhöz való kötődésük elinduljon.

A gyermekeknek legyen lehetőségük minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül szerveződjenek különböző tevékenységek egyénileg, párban és kisebb csoportokban.

A két épületbe járó gyermekek, a kicsik és a nagyok minél több közös tevékenységben vegyenek részt, legyen lehetőségük az együttműködtetésére.

A bátortalan, szorongó gyermekekre fordítsanak az óvodapedagógusok kiemelt figyelmet, hogy mielőbb kideríthessük érdektelenségük oka, és el tudják indítani őket a fejlődésben.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

Társas kapcsolatokból szerveződő szociális térben zajlik az óvodások tevékenysége. Ha két vagy több gyermek találkozik egymással, elképzelhetetlen, hogy valamilyen formában ne történjék közöttük kommunikáció (információcsere), társas érintkezési és kölcsönhatásos interakció. A gyermekek pozitív kapcsolata csak akkor alakul ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt- és gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek.

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt. A határokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A közösségi szokásokat, viselkedési normákat dolgozza ki az óvoda nevelőtestülete, és minden csoport tegye láthatóvá, olvashatóvá a szülőknek is, hogy egyértelmű lehessen, mit vár el az óvoda a gyermekektől, és hová szeretné eljuttatni őket a társas kapcsolataikban.

Az elvárásokat mindig röviden, egyértelműen és pozitívan fogalmazzák meg a pedagógusok.

Óvodai **nevelésünk befogadó**, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű társaikat. Az emberek különböznek egymástól, arra neveljük a gyermekeket, hogy ezt megértsék és elfogadják. Nem adunk teret az előítéleteknek sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb formában, viszont szem előtt tartjuk az alapvető udvariassági formák és szokások megismerését és alkalmazását.

Bizalmas kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel az együttneveléshez, így megismerhetjük a gyermekek egyéni jellemzőit, melyek segítik a nevelésüket.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelennek meg:
 bátorító nevelés

☞ **A felnőtt próbálja elsősorban azonosulással követni a gyermeket.**

A gyermeknek fontos jelezni, hogy értjük a problémáját. Mindezt erősítsük meg simogatással, öleléssel, kedves tekintettartással. Ha nem tudjuk mi a gyermek problémája, feltétlen kérjük meg, hogy avasson be bennünket a gondjaiba, hogy segíteni tudjunk rajta.

☞ **Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni a felnőtt.**

Mindig csak kérjük, de ha szükséges, akkor nagyon határozottan. Kérdezzünk. A kérdés a gyermekeket gondolkodásra készíti. Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, de más irányba terelhetővé válik.

☞ **A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.**

A csoport „szerepet bábja” ehhez kiváló lehetőséget biztosít. „Ő” az, aki mindenkor megvigasztalja a gyermekeket, és „Ő” az, aki mindent tud és lát a gyermekekről. Neki mesélik el az örömeiket, fájdalmukat, és neki tesznek fogadalmat, ha rosszul cselekedtek. A szeretett báb sokat segít a szokások értelmezésében, a gyermekek meggyőzésében.

☞ **A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.**

A gyermekeknek, ha bármit szeretnénk megtanítani, tegyük a magyarázatunk után, miért érdemes, azt a valamit megjegyezni. A képességfejlesztés során a legkisebb fejlődést is emeljük ki, ismerjük el a gyermek tenni akarását. A teljesítményt, próbálkozást minősítsük, ne a személyt. A felnőtt ne használjon sztereotip dicséretet. Például: ügyes voltál, ügyesek voltatok. Használja a „Száz út a gyermek megerősítéséhez” című segédeszközt a gyerekek értékelésében.

☞ **A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépésnél vezessen be konzekvenciákat.**

Új szokások megtanításánál minden gyermeknek egyenként segítsünk megtanulni a szokáselemeket. Ehhez segítenek a folyamatot jelölő megfigyelések, amelyet a gyermekekkel közösen használunk.

☞ **A nevelőközösség alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.**

Az a gyermek, akivel gondok vannak, mindig elbátortalanodott gyermek. Biztatásra van szüksége. A bátorítás azt jelenti, hogy a gyermeket valódi önbizalomhoz segítjük. A gyermek valóságos és értékes cselekedeteire támaszkodhat, legyen az bármilyen csekélység is, amit valóban ő tett, ami valóban az ő személyes értéke.

☞ **A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.**

A felnőtt, ha egyéni módon nevel, megismerheti a gyermekek egyéniségét, érdeklődését. Törekedjen arra, hogy egy gyermek se kerüljön perifériára. Minden gyermeknek legyenek gyermekbarátságai, hiszen azok a gyermekek érzelmi életét gazdagítják. A félvénykénti szociometria vizsgálat segítséget ad ahhoz, hogy kiderüljön, ki kivel rokonszenvezik. A hasonló karakterű gyermekeket közös megbízatásokkal, együtt megélt élményekkel, közös játéktevékenységekkel támogassa, hogy barátságot tudjanak kötni egymással. Figyeljen arra is, hogy túl szoros barátságot ápoló gyermekek ne szigetelődjenek el a csoporttól.

☞ **A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktusfeloldó megbeszéléseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.**

Pozitív példaadással, mesei konfliktusok feldolgozása által, közös szituációs játékokkal a gyermekek sokféle megoldást, eszköztárat kapnak a konfliktusaik békés rendezésére. A felnőtt igyekezzen beleélni magát a gyermekek lelkivilágába! A pozitív és negatív hatások megélése során váljanak egyértelművé a követendő tulajdonságok. A véleménykülönbségeket megbeszéléssel közelítse, hogy a mindenki számára elfogadható megoldást közösen megtalálják. Ebben az életkorban még szükség van a felnőtt által adott modellre, kommunikációra, melyet a gyermekek mintaként követhetnek.

☞ **A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.**

A felnőtt, ha bátorítva nevel, ki tudja fejleszteni a gyermek értékes adottságait, amely a gyermekben csírájában megvan. Egyik legfőbb feladata, hogy a gyermek bátorságát ne törje le! Már a legkisebb gyermekben is fenn kell tartani a testi bátorságot. A bátorítást, a sikerélményekhez juttatás megerősíti. Ezért olyan feladatokat adjon a felnőtt neki, amit a gyermek meg tud oldani. A jóindulat, igenlés, belátás, megértés, megerősítés, elismerés

pozitív szerepe vitathatatlan. A bátortalan gyermeket társai előtt ismerje el minél gyakrabban, és folyamatos nyomon követéssel biztosítsa a legkisebb fejlődés elismerésének lehetőségét.

☞ **Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül.**

A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

Jogok és emberi méltóság a nevelésben mindenkit megillet. Tisztelni kell minden gyermeket, és cselekedni értük, hogy agresszivitásukat csökkenteni lehessen tevékenységekkel és pozitív példa elismerésével. A társas tevékenység nem harc. Mivel ok nélkül egy gyermek sem hajlik az agresszivitásra, szükséges feltárni a viselkedés gyökerét. Leginkább a belső feszültségét kell oldani szeretetteljes légkör és a humor gyógyító erejének alkalmazásával, vagy a gyermek pozitív tulajdonságainak megerősítésével.

☞ **A felnőtt-gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás.**

A személyes perceket biztosítsa az óvodapedagógus minden gyermeknek, hogy a kapcsolatfelvő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzés elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot. Az ilyen kommunikáció segíti a gyermeket a világban való eligazodásban, erősíti az önbizalmát. A felnőtt mindig éreztesse, hogy a gyermeket elfogadja, értékeli, megbecsüli, szereti még akkor is, ha nem helyesen cselekedett. Nem őt utasítja el, a cselekedetét nem helyesli. Rávezetéssel, kérdezéssel, helyes megoldásra juthatnak.

☞ **A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, a sikertelenséget segít elviselni.**

A felnőtt ne veszítse el a gyermekbe vetett bizalmát! A nevelés olyan munka, amely bizakodást, optimizmust kíván. Ha a gyermek viselkedésében probléma jelentkezett, célszerű a pedagógus viselkedésének felülvizsgálata is. A felnőtt önkontrollált, személyes példamutatása tud legtöbbet adni a viselkedéskultúra fejlesztéséhez, mert a szeretett óvodapedagógus mintaadása ebben a korban a legerősebb. Fontos tudatni a gyermekekkel, hogy hibázni bárkinek szabad, mindig van lehetősége a hibajavításra. Ehhez, kérésre, a felnőttől mindig kapjon segítséget. A gyermek kapjon segítséget ahhoz is, hogy a kudarcot el tudja viselni.

☞ **Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra.**

A felnőtt örömeivel jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A gyermeki önállóság, szabadság biztosítása már elkezdődik a gyermek óvodába lépésétől kezdve. Minél több mindent megtanul önállóan végezni, annál magabiztosabbá válik a csoportban. Választási lehetőség felkínálásával azt sugallom a gyermeknek, hogy megbízom benne, elég felelősségteljesnek tartom a pozitív cselekvésminta kiválasztására. Ezáltal fejlődik az önbizalma, önértékelése, és az alkalmazkodóképessége. A korlátok, tilalmak feszültségfokozók. A tiltással csak az azonnali probléma oldódik meg.

☞ **A felnőtt használja fel a humort (helyzet- és jellemkomikumot) a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.**

A humor derűt, vidámságot visz a személyes kapcsolatokba, jó közérzetet teremt, az érzelmeket mélyíti, a közösséget formálja. A helyzet- és jellemkomikumban benne van a nevetés, az öröm, a mosoly, mely áthidalhatja a konfliktusokat, és hangulati töltést ad.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Előreviszi az értelmi, érzelmi fejlődést. A nevetés az egyik legrövidebb út a gyermek szívéhez a jó kapcsolat kialakításához. A humort már gyermekkorban meg lehet ismertetni a gyermekkel, hogy sok örömet, jókedvet, vidám percet éljen meg az óvodában, a szeretetkötelékek erősödéséért.

Ezeket az elveket hozzuk nyilvánosságra, és értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is. Kitesszük a folyosóra, mert ez egyben sugallja az óvoda nevelési felfogását is.

(Forrás: Nagy Jenőné (2007): Bátorító nevelés alkalmazása az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív program gyakorlatában” Diskurzus. Tudomány és művészet. Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar,37-51. p.)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

az óvodát, társait és a körülötte lévő felnőtteket;
a közösségi élet szokásszabályait (köszönés, udvarias megszólítás, megköszönés, tudakozódás, a csoport jelképrendszerét, szimbólumait, hagyományait stb.
a csoportban kialakított konfliktuskezelés szokásait;
saját képességét, és azt természetesen elfogadja.

☼ A gyermek képes:

a viselkedés helyes szokásszabályainak betartására;
felismerni, ha társainak segítségre van szüksége;
együtt érezni a közösség tagjaival;
konfliktusos helyzetben társával egyezkedni;
leküzdeni a felmerülő akadályokat, megvigasztalni társát;
a közösségért dolgozni;
a sikertelenséget elviselni, a sikerek örülni;
önállóan, szabadon tevékenykedni a csoportszobában, mosdóban;
önállóan dönteni, választási lehetőség esetén;
a rábízott egyéni feladatokat önállóan, a szabályok betartásával megoldani.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez és a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra;
segítőkész társaival, együtt érez a közösség tagjaival, érdeklődik társai, barátai iránt;
figyelmesen meghallgatja a felnőttek és társai közléseit;
elfogadja a másképpen fejlődő gyermekeket, értékeli a sajátos nevelési igényű társainak sikeres próbálkozásait;
örül saját és mások sikereinek;
felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat;
élvezi, érzi a humoros helyzeteket;
boldogan várja az iskolába lépést;

igényévé vált a helyes viselkedés szabályainak betartása; egymást is megkérlik a szabályok betartására;

konfliktusos helyzetben társaival egyezkedik;

a csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja.

tudja saját képességét – külső-belső tulajdonságait, tudja értékeit, de azt is meg tudja fogalmazni, mik a számára nehezebb tennivalók.

Az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés **célja:** a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, más forrásból származó ismereteire építve megismertetni a gyermekekkel anyanyelvi kultúránkat, hogy felnőtté válva majd tiszteljük, ápolják és szeressék magyarságunk legfőbb kifejezőjét, a magyar nyelvet, a hazaszeretet egyik talpkövét. Megalapozzuk óvodásaink kommunikációs képességét, bővítjük szókincsüket, fejlesztjük kifejezőképességüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Modellértékű, beszélő környezet megteremtése valamennyi tevékenység során.
- ☞ Beszédre ösztönzés.
- ☞ Értelmi képességek, kreativitás fejlesztése.

Modellértékű, beszélő környezet megteremtése valamennyi tevékenység során

Az óvodapedagógus fejlessze pedagógiai kommunikációját, hogy beszéde követendő minta lehessen a gyermekeknek, és a felnőttekkel való kapcsolataiban is érthető, kifejező, lényegre törő legyen a kommunikációja. Az óvodapedagógusok és a nevelést segítő társak minta és modellértékű beszéde által valósulhat meg a természetes beszéd és kommunikáció megfigyelése, elsajátítása. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket. Egyértelmű, építő, megfogalmazásra törekedjen.

Fordítson kiemelt figyelmet a beszédkészség fejlesztésére, a beszéd és kommunikációs kedv fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a kérdések támogatására.

A különféle játékos tevékenységekben javítsák a hangzók tiszta ejtését, az artikulációt. Jó lehetőséget kínálnak erre az egyéni, a mikro – és kiscsoportos tevékenységek (ölbeli játék, egyéni verstanulás, személyes percek, éneklés, anyanyelvi játékok).

Beszédre ösztönzés

A játékokban és minden óvodai tevékenység során a kialakult párbeszédokban fejlesszék az óvodapedagógusok a gyermekek kommunikációját. A Program által preferált egyéni, mikro – és kiscsoportos tevékenységek alkalmával minden gyermekre oda tud figyelni az óvodapedagógus, a személyes beszélgetések során fenntartható és fejleszhető a gyermekek természetes beszédkedve.

Értelmi képességek, kreativitás fejlesztése

Biztosítsanak az óvodapedagógusok ösztönző, motiváló környezetet és élményeket, felfedezési, kísérletezési lehetőségeket a gyermekek értelmi képességeinek, kreativitásának kibontakoztatása és a problémamegoldó gondolkodásának a fejlesztése érdekében.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az értelmi nevelés feladata: a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

☼ A gyermek ismeri

Nyugodtan és figyelmesen hallgatják a felnőttet és egymást, ha párbeszédben vesznek részt. Tapasztalataikat, ismereteiket képesek rendszerezni, különböző élethelyzetekben alkalmazni.

☼ A gyermek képes

önállóan mesélni, történetet mesélni

összefüggően beszélni, képes a történéseket idő és logikai sorrendben elmondani

Kérdéseiket, válaszaikat, gondolataikat képesek megfogalmazni.

Képesek kreatív feladatmegoldásra.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

Beszédét megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.

Érdeklődik a környezetéről.

Kíváncsi, igényévé válik tudásának gyarapítása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai nevelés jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósul meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A szervezeti és időkeretek rugalmassága biztosítja a gyermekek sokoldalú fejlesztéséhez szükséges párhuzamosan végezhető tevékenységeket.

Az óvodai nyitvatartása: A helyi igényeknek megfelelően, szülői igényfelmérés után a fenntartó határozza meg. A teljes nyitvatartási idő alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodai csoportok szervezésének elvei

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt a köznevelési törvényben, és az óvoda Alapító Okiratában meghatározott létszámra vonatkozó előírások, valamint a helyi szokások figyelembevételével. A szülők és az óvodapedagógusok véleményét is figyelembe kell venni. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat lehetőség szerint- ugyanaz az óvónői páros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, és a beilleszkedési és magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Személyi feltételek

A programunk eredményes megvalósításához szükséges a szakképzett dolgozók folyamatos biztosítása. A humánerőforrás fejlesztését az intézmény továbbképzési terve tartalmazza.

Az intézményvezető koordinálja és irányítja a pedagógiai-szakmai munkát, a tanügy-igazgatási, a munkáltatói, a gazdálkodási, menedzselési feladatokat. Biztosítja továbbá a minőségi munkához szükséges személyi és tárgyi feltételeket. Az intézményvezető munkáját az intézményvezető-helyettes segíti. Az óvodavezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését.

Egy-egy óvodai csoportban két óvodapedagógus és egy dajka (nevelést segítő társ) dolgozik. Az óvónők irányítják összehangolt munkájukkal, azonos pedagógiai elveikkel a gyermekek életét. Ebbe a munkába bevonják a dajkákat, akik elfogadó attitűddel segítik a közösen kitűzött célok, feladatok, egységes szokás, normarendszer megvalósítását. Óvodapedagógusaink váltó rendszerben, kétheti váltásban dolgoznak. Egy fő pedagógiai asszisztens is segíti a nevelőmunkát.

Az óvodapedagógus személye a nevelés során minta, értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Személyiségvonásaiban ezért jelenjen meg a **pedagógiai optimizmus, tapintat, és az empátia**. Kapcsolataiban legyen **elfogadó, segítő**, támogató, tetteiben **hiteles**.

Nevelő, fejlesztő munkájukban **szabadon választott módszereket alkalmaznak**.

Az óvodapedagógus **párok közösen gondoskodnak a tervek elkészítéséről**, felméri a gyermekek képességeit, biztosítják a fejlesztést, rögzítik a fejlesztés eredményeit.

Az óvodapedagógusok **igénylik az önművelés lehetőségét**. Törekednek a **szakmai tájékozottságra**, szaktudásunk fejlesztésére, kihasználják a továbbképzési lehetőségeket.

Munkájuk során **támaszkodnak a dajkák aktív, felelősségteljes együttműködésére**, bevonják őket a nevelési feladatok megvalósításának folyamatába.

Szakmai teameket, munkaközösségeket alakítanak egy-egy szakmai feladat elvégzésére, a szakmai munka mérésére, elemzésére, értékelésére, az önértékelés folyamatának segítésére.

Időnként előfordulhatnak értékellentétek a szülők és az óvoda között, ilyenkor fel kell vállalni a **tapintatos meggyőzést**, ha a gyermek érdeke ezt kívánja.

Az óvoda dolgozói **közvetítsék a művészetek tradicionális értékeit**, vállalják fel az óvoda tágabb környezetében is az ízlésformálást.

Az intézmény közösségének valamennyi tagja felelősséget vállal a közösen kitűzött célok és feladatok **megvalósításáért**.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

+

Engedélyezett álláshelyek: 13,5 fő

Óvodavezető	1 fő
Óvodapedagógus	7,5 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Dajka	4 fő

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

Egyéb szakképesítések

Közoktatási vezető szakvizsga, mesterpedagógus, köznevelési szakértő	1 fő
Drámapedagógus	1 fő
Népi játszóház vezető	1 fő
Logopédiai szak-óvodapedagógus	1 fő
PEK torna vezető	1 fő

Tárgyi feltételek

Óvodánk **kettő feladatellátási** helyen működik, 2-2 csoporttal. Eredetileg nem óvodának készültek az épületek. A belső elosztás nem teszi lehetővé az ideális térszervezést, kompromisszumokat kell kötnünk, és a lehetőségeket így kell a gyermeknevelés, a programunk megvalósításának a szolgálatába állítani. A neveléshez szükséges feltételek adottak, folyamatosan cseréljük, fejlesztjük eszközeinket a források függvényében. Törekszünk a modern igényeknek megfelelő nevelési környezet biztosítására. A tornaterem nagyon hiányzik.

Az óvodapedagógusok, dajkák ügyességét, ízlését dicséri a csoportszobák ízléses belső elrendezése és díszítése. Többségében természetes anyagokból készült világos bútorok, vidám színvilág biztosítja a belső harmóniát. A játékeszközöket minden évben frissítjük, ebben nagy segítségünkre van a Szülői Szervezet és a Váli Gyermekek Jövőjéért Alapítvány. Igyekszünk esztétikus, kreativitásra ösztönző, tartós játékokat vásárolni. Tudatosan gyarapítják a csoportok a fejlesztőjátékokat. Tornaszereinket úgy válogattuk össze, hogy azok biztosítsák gyermekeink nagymozgásának fejlesztését. „Mozgáskotta”, trambulínok, labdák, tölcsérek, zsámolyok vásárlásával bővültek mozgásfejlesztő eszközeink.

Az udvarok adottságai megfelelőek, füves és betonozott részek váltják egymást – a felújításuk folyamatban van, a „Magyar Falvak” program keretében pályázunk felújításukra.

Programunk a művészetek eszközeivel kíván erősen hatni a gyermekek személyiségére, ezért a meglévő – kötelező eszköznormában meghatározott - eszközökön kívül **a program alkalmazása megkívánja az alábbi játékok, tárgyak meglétét és helységek kialakítását az óvodában:**

⇒ Esztétikus meseszoba (kuckó), puha párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról, versekről, és mesékről stb.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

⇒Változatos hangszerek: furulya, metallofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermekek-óvodapedagógusok által barkácsolt ritmushangszerek, hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról.

⇒Képalakításhoz, különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos csoportszoba részben a gyermeki munkáknak kialakított polc és egy tábla, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat. Ezt nevezzük „mini – galériának”.

⇒Plasztikai munkákhoz agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak.

⇒Esztétikus ovi-galéria, ahol maximum hét alkotás állítható ki.

⇒A mese terében, kosarakban elhelyezett szerepjáték eszközök, az átváltozáshoz a szülők által nem használt ingek, szoknyák.

⇒Esztétikus élősarok, a természet kincseinek gyűjteményével, a gyermekek által készített egyes évszakokat tartalmazó albumaival.

⇒Az erdei óvodai programokhoz hátizsák, nagyítók, esőkabátok, kulacsok, stb.

⇒Az udvaron elkülönített rész, ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat, bábjátékokat játszhatnak a gyermekek.

⇒Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez, pl.: labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, különböző színű kendők, zászlók.

⇒Szakkönyvek közül elsősorban a programhoz felhasznált irodalom, illetve számos módszertani kiadvány.

⇒Az óvoda színvilágának megkomponálása, az ehhez szükséges festékek, textíliák, díszek.

⇒Esztétikus tájékoztató táblák az évszak projektek bemutatásához, a program rendszerének ismertetéséhez, a bátorító nevelés ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz.

Mindezeknek az eszközöknek a beszerzését a költségvetésből, és az alapítványunk támogatására befolyt összegekből próbáljuk finanszírozni.

A program ajánlott napirendje

Az óvodai élet keretét a napirend adja, mely **biztonságot, támpontot ad és állandóságot** biztosít a gyermekek, felnőttek számára. A gyermekek egészséges fejlődéséhez biztosítjuk a feltételeket a megfelelő időtartamú spontán és tervezett tevékenységformák megtervezésével. Napirendünk **rugalmas**, a gyermekek tempójához, igényéhez igazodik. A napirendet az óvodapedagógusok alakítják ki, az évszakhoz igazodó téli-nyári ütemezéssel. A gyermekek szokásrendszerének kialakításához biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát. Az egész nap során érvényesítjük a folyamatosság és a rugalmasság elvét.

A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 órára rövidül, majd a legnagyobbaknál az egy órás pihenés után megszűnhet.

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

Időtartam	Tevékenység		
6:30-8:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék		J Á
8:30.-10:30	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek Testápolási teendők, Reggeli Verselés –mesélés - dramatikus játékok Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zenei készségek fejlesztése		T É K
10:30-12:00	JÁTÉK A SZABADBAN Kiscsoportos tapasztalatszerzések, séták, Énekes játékok az udvaron, mozgás, differenciált fejlesztés Edzés: kocogás, futás		J Á T É K
12:00-13:00	Ebéd Testápolási teendők		
13:00-14:30	Pihenés, altatás mesével, altatódallal		
14:30-15:00	Testápolási tevékenységek, Uzsonna		
15:00-17:00	JÁTÉK CSOPORTSZOBÁBAN VAGY SZABADBAN Játék Zenés, mozgásos percek Egyénenkénti részképesség-fejlesztés		J Á T É K

Hetirend

Hetirendünk **rugalmas**, a helyzethez alkalmazkodó. Biztosítja a fejlesztést, illetve a speciális képességfejlesztést fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus bevonásával. A zavartalan működéshez **szükség van a csoportok közti folyamatos egyeztetésre.**

A napirend zavarása nélkül hetente egy alkalommal a nagycsoportosoknak az óvodapedagógusok tehetséggondozó, kreatív foglalkozást terveznek.

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

(3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas, csak az időkerete változik)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés Ének, zene, gyermektánc	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés Mozgás
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok	A külső világ tevékeny megismerése	A külső világ tevékeny megismerése	A külső világ tevékeny megismerése	
Délutáni játékba integrált tanulás	Egyéni fejlesztések	Zenés, mozgásos percek, Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Zenés, mozgásos percek, Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodapedagógusok a gyermekek érdekében **önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködnek** a kollégákkal, szülőkkel, szakmai partnerekkel, szervezetekkel. Kommunikációjukat minden partnerrel a **kölcsönösség és a konstruktivitás** jellemzi.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a **külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik**, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvoda és a család

A családokat együttműködő partnernek tekintjük a nevelésben, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjék nevelési felfogásunkat, programunk céljait, feladatait, tartalmát.

A kapcsolat célja: Az óvodai élet keretében a szülőkkel való együttnevelés és partneri kapcsolat során - a művészeti nevelés sokoldalú lehetőségeinek kihasználásával – korrekt, partneri együttműködés a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Óvodai nevelőmunkánk a családi nevelésre épül. A szülőnek biztosan tudnia kell azt, hogy az óvodapedagógus vele együtt, az ő egyetértésével neveli a gyermekét. Ezt belátva az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz, elfogadó, megértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartásával.

Fontos a megbecsülés, a kölcsönös bizalom a szülő és az óvodapedagógus között. Az ilyen szemléletű nevelésben a gyermek kapocs a család és az óvoda együttműködésében.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A szülőkkel együtt kialakítjuk az együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

- ☞ **Családlátogatás:** óvodába lépéskor minden kisgyermeket látogassanak meg az óvodapedagógusok; illetve a továbbiakban szükség szerint.
- ☞ **Anyás befogadás:** (igény szerint) anya és gyermeke együtt ismerkedik az óvodával. Ez a módszer kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, a szokásokat, és mintát kapjon gyermeke neveléséhez.
- ☞ **Napi kapcsolattartás:** elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről.
- ☞ **Szülői értekezletek:** a nevelési év elején, szeptemberben, és januárban minden csoport kötelees értekezletet tartani.
- ☞ **Fogadóórák:** Egyéni igény szerint az óvodapedagógus és a szülő előzetes egyeztetése alapján. Féléves tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- ☞ **Közös rendezvények, ünnepek** ezek mélyítik, új tartalommal töltik meg a család és az óvoda kapcsolatát.

Az óvoda és a Vajda János Iskola

Az eredményes beiskolázás lehetőségét biztosítja a Váli Vajda János Általános Iskolával kialakított együttműködő kapcsolatunk. Óvodásaink többsége a helyi iskolában kezdi el iskolai tanulmányait, így nyomon követhetjük a gyermekek fejlődését. A tanítókkal rendszeresen tapasztalatszerést folytatunk. Törekszünk a kapcsolat tartalmas fenntartására.

A kapcsolat célja: az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

A kapcsolattartás formái

- ☞ Az óvodapedagógusok és tanítók kölcsönös látogatásai, hospitálásai, megbeszélései.
- ☞ A tanítónők bemutatkozása a szülőknek, leendő elsősöknek (szülői értekezlet, csoportlátogatás.)
- ☞ Óvodások látogatása az iskolában (tanítási órákon való részvétel)
- ☞ Egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel: (Népmese napja, néptánc bemutató)

Az óvoda és a Martonvásári Művészeti Iskola

Programunk fő célkitűzésének - a művészeti nevelés kiemelt szerepének - megvalósítását nagymértékben elősegíthetik a Művészeti Iskolával kialakított kapcsolataink. Velük együttműködve tudjuk elérni, hogy a zene, a képzőművészeti alkotások, a környezet esztétikai értékei jelen legyenek óvodásaink hétköznapijában.

A kapcsolattartás formái

- ☞ A Művészeti Iskola tanulói rendszeresen részt vesznek az óvoda évszaki koncertjein.
- ☞ A Művészeti Iskola tanárai és diákjai hangszerbemutatókat tartanak az óvodásainknak
- ☞ Néptánc bemutatók

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A fenntartóval való hatékony együttműködés érdekében a kapcsolattartás formái:

- ☞ Reális **tájékoztatás** az intézmény helyzetéről, eredményeiről és problémáiról.
- ☞ A Képviselőtestületi és Bizottsági ülések látogatása, kiemelten az aktuális, intézményt érintő napirendeknél.

Az óvoda kapcsolata a szakmai szolgáltatókkal

A gyermekek fejlesztése és a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokra alapuló kapcsolatot tartunk fenn a Pedagógiai Szakszolgálatokkal.

A kapcsolattartás formái

- ☞ Magatartási, vagy pszichés problémákkal küzdő gyermekek beutalása vizsgálatra (szülővel történt megbeszélés után)
- ☞ A Szakszolgálat munkatársai szülői értekezleten tájékoztatják a szülőket működésükről, és az iskolaérettség kritériumairól.
- ☞ Iskolaérettségi vizsgálatok elvégzése.
- ☞ A logopédus és a gyógytestnevelő óvodai foglalkozásai a rászoruló gyermekekkel.

Tartalmas, építő jellegű kapcsolatot tartunk fenn az alábbi szervezetekkel

- ☞ Egészségügyi szakszolgálatokkal: háziorvos, védőnő, fogorvos.
- ☞ A gyermekvédelmi intézmények
- ☞ Bázisóvoda
- ☞ Óvodaszövetség
- ☞ „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” szakmai egyesület.

V. Néphagyományőrzés, jeles napok, óvodai ünnepek

Az ünnepek, és a hozzájuk kapcsolódó szokások adják a keretét az óvodai életnek. Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörök és jeles napok nevelőmunkánk fontos részei. A **néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását kiemelt feladatunknak** tekintjük. Az óvodába lépés pillanatától a nevelés szerves részeként van jelen a hagyományápolás az óvodánkban. Így modern világunkban tovább él népünk kulturális gyökere, és a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékeit. Nagy feladat és kihívás a jövő nemzedékét megtanítani szülőföldje értékeinek megismerésére, megőrzésére, felkarolására és közvetítésére. **Minden pedagógusnak éreznie, tudnia kell, hogy biztos úton jár, amikor a „tisztá forrásból” merít.** Akik értik a mondókák, népmesék, népdalok, néphagyományok gyökerét, azok át tudják adni az egyszerű szavak mögötti lelkiséget, mellyel el tudják indítani a gyermekek nemzeti identitásának, önazonosságának felépítését. **A hagyományőrzés úgy marad fent, ha szájról szájra hagyományozódik.**

Minden jeles napot hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvodapedagógus a gyerekek kíváncsiságát kielégítve változatos tevékenységet biztosít. Az együttjátászás, tervezgetés, együtt munkálkodás örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Jeles napok

Ősz

Iskolanyitogató - Az iskolai évnnyitóra az óvodából a 8. o. tanulók vezeték át az elsősöket.

Szüret - Terménygyűjtés, lehetőség szerint. (szept.15-től)

3-4 évesek: Hallgassanak éneket, mondókát, almáról, szőlőről, a szüretéről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

4-5 évesek: Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. A kirándulások során gyűjtsenek terméseket (dió, makk, gesztenye), süssenek pogácsát. Játsszanak népi játékot, ha mód van, rápréseljenek mustot, táncoljanak népzenere.

5-7 évesek: Tanuljanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Táncoljanak, énekeljenek, játszanak szüreti népi játékot, szemezzék, préseljék a szőlőt. Készítsenek termékekből bábokat, esetleg egyszerű hangszereket. Pattogtassanak kukoricát, süssenek tökmagot.

Márton nap - (november 11.) – A nagyobb gyermekek ismerkedjenek meg Márton történetével, készítsenek lámpásokat a szülőkkel közös felvonuláshoz.

Tél

Mikulás napja: Minden csoport énekkel és rövid verssel várja a Mikulást az óvodában, aki édességet és játékot hoz.

Advent, Karácsony

3-4 évesek: Ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár.

Rövid dalt, mondókát vagy verset tanuljanak a Mikulást és a Karácsonyt várva. Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékot szüleiknek. Figyeljék meg a vízbe tett cseresznyeágot, az ültetett Luca-búzát, ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal.

4-5 évesek: Kísérjék figyelemmel az adventi naptár és a koszorú készítését. Tegyük vízbe a cseresznyeágot, ültessenek Luca-búzát, fényesítsenek almát, fessenek az ablakra, süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyődíszeket különféle technikával.

Készítsenek ajándékot szüleiknek. Mikulás és Karácsony előtt tanuljanak dalt, verset, mondókát. Egyenek almát, mézes diót, gyűjtsák meg a gyertyát.

5-6-7 évesek: Az óvodapedagógus irányításával készítsenek adventi naptárt. A megbeszélt feladatokból bontsanak ki egyet naponta és oldják meg a kijelölt feladatot.

Luca napjára tanuljanak kotyoló mondókát, majd verset a Mikulásnak és Karácsony köszöntésére. Ültessenek Luca-napi búzát, figyeljék az időjárását, készítsenek asztaldíszet. Készüljenek 1-2 rövid verssel az ünnepre.

Farsang - (vízkeresztől hamvazószerdáig)

3-4 évesek: Egyszerű technikával díszítsenek papíralarcot, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait.

4-5 évesek: Díszítsenek farsangi álarcot, vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

5-7 évesek: Tanuljanak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat. Készítsenek álarcokat, vagy fejdíszeket, öltözzenek jelmezbe. Vegyenek részt a zsákbamacska kihúzásában, hívogassák társaikat a multságba. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében.

Tavaszi

Március 15.

Kokárdát tűzünk, és tavaszi énekekkel, rövid verssel emlékezünk a szabadságharc hőseire. Papírzászlókat, kokárdát, virágot viszünk Vajda János szobrához. Az óvodapedagógusok énekeljenek Kossuth nótákat a gyerekeknek, nézegessenek képeket huszárokról, katonákról, és az akkori öltözködési szokásokról.

Húsvét - (első tavaszi napéjegylenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

3-4 évesek: Tanuljanak locsolóverset, fessenek tojást óvodapedagógusuk segítségével tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

4-5 évesek: Tegyenek hosszabb sétát a környéken, minél többféle technikával díszítsenek tojást: írjanak, viaszoljanak, berzseljenek, vagy karcoljanak, és díszítsék fel vele csoportszobájukat. Tanuljanak locsolóverset.

5-6-7 évesek: Tegyenek nagyobb sétát, tavaszi határkerülést. Minél többféle technikával díszítsenek tojást: viasszal, berzseléssel, karcolással, és díszítsék fel vele csoportszobájukat. Tanuljanak locsolóverset.

Zöldág járás, majális

Az óvoda udvarán díszítsenek májusfát a felnőttek és a gyerekek közösen. Tavaszi énekeket énekelve örvendezünk a tavasznak.

Gyermeknap

A gyerekek vegyenek részt versenyekben, ügyességi játékokban. Az óvodapedagógusok készítsenek ajándékot a gyerekeknek.

Zöld jeles napok

A környezeti neveléssel kapcsolatos ünnepeink: Víz, Föld, Állatok, Madarak és Fák világnapjai, ahová természetet kiválóan ismerő szakembereket hívnak. Ezek a rendezvények magukban hordozzák a környezet felfedezését, a kísérletezgetéseket, vizsgálódásokat, kutatásokat, környezeti problémák megismerését, megoldásait, mellyel intellektuális érzelmeik nagyon sokat gazdagodhatnak.

A tevékenység célja. A környezet védelmére és megóvására nevelés, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása.

Állatok Világnapja: október 4. – a gyerekek ismerkedjenek meg felelős állattartással, vegyenek részt állatgondozásban. **Víz napja:** március 22. – a gyerekek végezzenek vizes tevékenységet az óvodapedagógusokkal, ismerkedjenek meg a tiszta víz fontosságával.

Föld napja: április 22. – Otthonról hozott magokat, palántákat a felnőttek segítségével ültessék el a kertben vagy a cserepekben. **Madarak, fák napja:** május 10. – a gyerekek kiránduljanak az erdőbe, ismerjék meg az erdő élővilágát, szerepét az ember életében.

Egyéb ünnepek

Anyák napja

A gyermekek ajándékot, meglepetést készítenek édesanyjuknak, nagymamájuknak. Verssel és ajándékkal köszöntik őket.

Családi délután

Óvodai hagyomány a csoportonkénti évnnyitó kirándulás, amikor a szülőkkel közösen vidám játékkal töltünk egy délutánt a falun belül, vagy ahhoz közeli helyen.

Nagyok búcsúja

Május végén elkészönünk az iskolába készülő nagycsoportos gyermekektől. A kisebb társak délelőtti sütemény, szörp, apró ajándék mellett búcsúznak el tőlük. Az óvodát ebéd után feldíszítjük, virágokkal ünnepivé varázsoljuk. A gyermekek körjátékokkal, mesedramatizálással köszönnek el az óvodájuktól. Megterítjük az asztalokat, és kis tortával, kiscsokor virággal ajándékozunk meg az iskolába lépő nagyjainkat.

Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.)

Elsétálunk a nagycsoportosokkal a Trianoni emlékműhöz. Beszélgetünk más országokban élő népekről. Tudatosítjuk, hogy mi magyar emberek vagyunk. (Szülőföldünk Magyarország)

A gyermekeket buzdítjuk, hogy menjenek el családjikkal a felnőttek ünnepére.

Születésnapok

A csoportszokásoknak megfelelően köszöntjük a gyermekeket a születésnapjukon.

VI. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógusok feladatai

A játék

Hangsúlyozzuk a **szabadjáték túlsúlyának** érvényesítését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkozni.

A tevékenység célja: A játék váljon minél sokrétűbb tájékozódó, tapasztalatszerző, érzelmekkel gazdag tevékenységgé.

...Az óvodapedagógus feladatai

- ☞ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása
- ☞ A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságának figyelembevételével
- ☞ A gyermekek szókincsének, beszédképességének fejlesztése a játékszituációkban
- ☞ Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító módszerének alkalmazása.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Biztonságot nyújtó, **alkotó légkört** teremtünk, ahol a gyermek szabadon dönthet róla, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, és mennyi ideig tart a játék.

Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket, élményt, mintát nyújt a zárkózottabb, és a magatartási problémákkal küzdő gyermeknek is. A játékban az óvodapedagógus erősítse a gyermekek önbizalmát, ha szükséges adjon ötleteket. Használja fel a humor adta lehetőségeket, tréfás kifejezéseket. A humor a kudarcok leküzdésében, és a konfliktusok oldásában is módszerünk.

A megfelelő hely biztosítása: A gyermekek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeket egymás zavarása nélkül elmélyülten játszhasák. A csoportszobában többféle **kuckót** alakítunk ki, melyeket szükség szerint önállóan, vagy az óvodapedagógus segítségével átalakíthatnak a játéknak megfelelően.

Jelentős szerepe miatt **kiemelkedő a mesesarok**. Esztétikus és meghitt hely ez, amely a dramatizálás, bábozás helye is. Közelében helyezük el az átváltozáshoz szükséges kellékek „**kincsesládáját**”.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért ott ösztönözzük őket a nagymozgásos tevékenységekre. Az időjárás függvényében segítjük az udvari szerepjáték kibontakozását (népi játékok, ügyességi, sportjátékok, dramatizálás, stb.)

A játékhoz szükséges idő: A folyamatos napirend és a játékba integrált tanulás lehetővé teszi, hogy több órán keresztül játszhasanak a gyermekek a játékok elrakása nélkül.

Biztosítjuk a több napon tartó játék lehetőségét, hogy türelmük, kitartásuk, **kooperatív képességük kialakulhasson**.

Kreativitást kibontakoztató játékeszközökkel cselekvésre ösztönözzük gyermekeinket, gazdagítjuk képzeletüket. Olyan játékokat, eszközöket, anyagokat biztosítunk, melyek izléesek, praktikusak, teret adnak a gyermeki fantáziának. Biztosítjuk a **hagyományos szerepjátékhoz** a konyhai eszközöket, orvosos eszközöket, ruhadarabokat, lepleket.

Minden csoportban megtalálhatók a faépítők, műanyag építő elemek, túske, duplo, melyek építő játéokra ösztönzik a gyermekeket. Legyenek meg az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek. A nagyobb gyerekeknek bővítjük a választékot a szerepjátékhoz, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, értelem- és képességfejlesztő játékokkal.

A játékszerek kiválasztásánál arra törekszünk, hogy esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek legyenek.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében sokszínű élmény-és tapasztalatszerző lehetőségeket szervezünk. Az élményszerző sétákon, kirándulásokon, illetve a mindennapi élet során szerzett tapasztalatok jó érzelmi alapot adnak a játékhoz, gazdagítja képzeletüket, fejleszti gondolkodásukat.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk a manipulálásra, a játékeszközök rakogatására, rendezgetésére, a padlón, az asztalon, a szabadban. Módjuk van a gyermekeknek az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságainak megismerésére, a véletlen cselekvéshez kapcsolódó

„ÁHÁ” élmény megélésére. Az örömrzés, a többszöri ritmikus ismétlődés motiváló. Ez az örömrzés alapot ad a cselekvés többszöri megismétléséhez. Az ismétlődő tevékenységek jól fejlesztik a szem-kéz koordinációt, kezesség, szemesség kialakulását, hatnak a dominancia kialakulására.

A gyakorló játékhoz biztosítjuk az egymásba, egymáshoz, egymás mellé rakható műanyag és fa kockákat. Húzható, tologatható játékszereket, nagyméretű babákat, melyeket kedvük szerint öltöztethetnek, vetköztethetnek. Érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is lehetőséget teremtünk a gyermekeknek a gyakorlójátéokra (homok, víz, kavics, papírtépés, gombválogatás). A kicsik játékában is teret biztosítunk a papás- mamás játéknak, a fodrászos, orvosos, utazásos játék, ezek mindegyike egyszerű mozzanatokat jelenítsen meg.

A játék helyzettől függően bekapcsolódunk és segítjük a **„mintha” helyzetek** alakulását, így segítve a gyermekek szerepvállalását.

A szerepjáték kellékeit, eszközeit a gyermekek számára könnyen elérhetően, esztétikus tárolókban helyezük el. Támogatjuk a gyermekek téralakítási és eszköz készítési ötleteit a játék megvalósulásában. A szerepjáték egybefonódhat a konstruáló és barkácsoló tevékenységgel.

A rendszeres, többször ismétlődő **meseélmény igazi táptalaja a dramatikus játéknak, bábozásnak**. A mesék megelevenítésében legyen résztvevő az óvodapedagógus, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a megjelenítéshez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvodapedagógus előadásával jelenjen meg az óvodában. Legyen a **csoportnak kedvenc bábja**, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezték a többi közé, hogy a gyermekek játszhassanak vele, megtapogathassák, megszerethessék.

Az alkotó, konstruáló játékra a gyermeket az alkotás öröme készíti, és a hozzáfűződő érzések további felfedezésre sarkallják. Lehetővé tesszük, hogy az elkészült alkotás megmaradhasson. Az óvodapedagógusnak ehhez biztosítani kell egy sarkot vagy egy polcot, ahová elhelyezhetik a kész művet. Az építőelemek masszívak, stabilak legyenek, hogy idő előtt ne essen szét az építmény. Az építőelemek mérete és mennyisége elegendő legyen, hogy minden gyermek hozzáférhessen.

A konstrukciós játékhoz kapcsolódva jelenjen meg a **barkácsolás**, elsősorban az óvodapedagógus által barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermekek aktív bevonásával hoz létre.

Az óvodapedagógus biztosítsa a lehetőséget az eszközök használatának megismerésére, valamint **a különböző technikák, munkafogások, elsajátítására, keltse fel a gyermekekben a barkácsolás** iránti igényt. Legyen előtérben a termésekből való barkácsolás, képkészítés (bab, borsó, gesztenye, stb.) Sajátítsák el az ehhez tartozó technikákat is. Séták, kirándulások alkalmával gyűjtsenek terméseket, amiből barkácsolni tudnak. A tevékenységek okozzanak sikerélményt, növelje önbizalmukat.

A szabályjáték során a játék meghatározott szabályok szerint zajlik. Az adott csoport fejlettségi szintjének megfelelő játékokat ismertetünk meg a gyermekekkel. A szabályok legyenek érthetőek, teljesíthetőek, így szívesen bekapcsolódnak, majd önállóan kezdeményezve is játszhatják. E játékokban fejlődjön értelmi képességük, és elégítse ki mozgásigényüket is.

Udvari játék: A gyermekek természetes **igénye a szabadban való** tartózkodás. Ezt kihasználva a gyermekek a lehető legtöbb időt töltsék az udvaron. Az udvari játékok zömmel a gyermekek mozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, kiviszünk a csoportszoba játékaiból, hogy megteremtjük ott is a kreatív játék lehetőségét (barkácsolás, rajzolás, festés, agyagozás, konstruálás). Télen a mozgásra inspiráló eszközöket kosarakban elhelyezve kínáljuk az udvaron: (pld. labda, kötél, karika).

A gyermekek beszédképességének fejlesztése, a beszélő környezet megteremtése

Az óvodapedagógus **érthetően, pedagógiai céljának megfelelően kommunikáljon**. Beszéde modellértékű a gyermekeknek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések, hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín megfigyelésnek tekintetében.

A mai gyermekek **kommunikációs hiányban szenvednek**, pedig az óvodáskorú apróságoknak igen nagy szükségük van arra, hogy a felnőttek beszélgessenek velük. Mivel napjuk nagy részét az óvodában töltik, az óvodapedagógusoknak a példaadáson túl az **igényt is fel kell keltenie a gyermekekben a beszélgetésre**.

A játékban kialakult társas kapcsolatok, párbeszéddek fejlesztik a kommunikációt, színesítik a gyermekek szókincsét, beszédét- ezért mintaadással bekapcsolódunk a játékba, így segítjük a kapcsolatok alakítását.

A bábozás és a dramatizálás segíti leginkább a hangzín, hangerő kifejező erejének megtapasztalását. A játék, a bábozás, dramatikus játék varázsos légkörének beszédre indító hatását az óvodapedagógus használja fel a bátortalan, szorongó gyermek fejlesztésére.

Az anyanyelvi játékokkal beszédfejlesztő lehetőséget teremtünk, amiben hatékonyan javíthatjuk az egyes beszédelemek fejletlenségét.

Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító módszerei

Az óvodapedagógus **tudatos jelenlétével** biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt a feltételteremtő tevékenység mellett a szükség és **igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással érjük el**.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. Tiszteletben tartjuk a szabad, elmélyült játékot, ebben az esetben hagyjuk a gyermekeket önállóan cselekedni, az óvodapedagógus, dajka ilyenkor szemlélője, csendes követője a játéknak.

A kiscsoportosok esetében, illetve a későbbiekben tartalmatlan játék, vagy unatkozó gyermek esetén **játékot kezdeményezünk**, az óvodapedagógus modellnyújtó játszótárs, támogató, elfogadó, motiválója a játéknak.

A kevésbé kreatív, ötletszegény játékban segítő, serkentő, ösztönző szerepet vállalunk.

Beavatkozunk a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A játékszituációtól függően kérdésekkel, problémamegoldó, bátorító módszerekkel, pozitív megerősítéssel segítjük az újabb ötletek, és a helyes viselkedés megvalósításában a gyermekeket.

Minden gyermek kapjon pozitív megerősítést. Alkalmazzuk a differenciált, árnyalt értékelést. **Játékmegfigyeléseinek tapasztalatait beépítjük a nevelési és az egyéni fejlesztési tervekbe.**

Tehetséggondozás: a valamely területen kiemelkedő képességű gyermek további fejlődésének lehetőségét keressük a játék tevékenységekben.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a játéktevékenység csoportban elfogadott szabályait;
a játékok helyét; a játékok megóvására vonatkozó tudnivalókat.

☼ A gyermek képes:

önállóan, érdeklődésének megfelelő játékot választani;
önállóan eldönteni, hogy kivel és mivel játszik;
szerepjátékot, konstrukciós játékokat játszani, bábozni, meséket megeleveníteni, építményeket létrehozni, barkácsolásban rész venni, különböző szabályjátékot a csoportban elfogadott norma szerint játszani;
elmélyülten, állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában részt venni;
önállóan megteremteni a kitalált játékához szükséges helyet és eszközt;
kreatív játéktevékenységet folytatni, a játékához félkész eszközöket készíteni az óvodapedagógus segítségével, és azt felhasználni;
az együttműködés normáit betartva, együtt játszani kisebb csoportokban; a társaival.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

kíváncsi mások kreatív játéktevékenységére;
élvezettel hoz létre bonyolult építményeket, konstrukciókat, és abban tud gyönyörködni;
játéktevékenységekben együttműködő, segítő, figyelmes társ;
interakciója színes, kedves, kulturált és érthető;
sokszor jelét adja annak, hogy kijátszotta magát, és boldog a játéktevékenység végén;
szüleinek gyakran beszél a játékélményeiről;
igénye a több napon keresztül tartó játéktémában való elmélyülés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás célja: a gyermekek ismereteinek, képességeinek, tanuláshoz való viszonyainak pozitív formálása, bővítése, rendezése, **kompetenciáinak fejlesztése.** A gyermekek óvodáskor végére rendelkezzenek olyan értelmi, szociális, kommunikációs és testi képességekkel, készségekkel, ismeretekkel és attitűddel (kompetenciákkal), melyek **alkalmassá teszik őket koruknak megfelelő élethelyzetben a helytállásra.**

A tanulási folyamatot a **nevelés részeként** kezeljük. Az óvodában a tanulás folyamatos, a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését segíti. A tanulás feltételeként **biztosítjuk a cselekvő aktivitás, a tapasztalatszerzés, a felfedezés lehetőségét, ezáltal erősítjük a kreativitást.**

A tanulás lehetséges formái: utánzások mintá- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, spontán játékos tapasztalatszerzés; játékos, cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés; gyakorlati problémamegoldás.

A szociális és intellektuális **tanulási képességek fejlődése az óvodai közegben felerősödik,** ennek elsődleges tere a játék, de a teljes óvodai élet is. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik leginkább.

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Az ismeretek bővítése alapvetően **kötetlen érdeklődésére alapozva, főként mikro- és kicsoportos** formában, **differentiált fejlesztéssel** valósul meg.

Az utánzások mintá és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő, aki tetteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre. Később felerősödik a társak hatása is.

A **tanulási vágy felkeltése érdekében** változatos módszereket alkalmazunk: érdeklődésük felkeltésekor a **kíváncsiságukra és érzelmeikre** építünk. Felhívó jellegű eszközöket, vonzó tevékenységeket kínálunk. **Élményekkel** tesszük maradandóvá a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A tanulás folyamatában **probléma - és feladat megoldási helyzetek** teremtésével fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, kreativitását. **Személyre szabott pozitív értékeléssel** segítjük a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A **játékba integrált tanulás** azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által **kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek úgy, hogy nincs közben játékelrakás.** A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. A napirend egyetlen egy napon borul fel, a szervezett mozgástevékenység miatt.

A játékba integrált tanulás keretét a folyamatos és rugalmas napirend, a kialakított szokás-és szabályrendszer adja.

A **tanulás tervezése** évszakprojektben és tematikus tervekben történik, amit a szülők nyomon követhetnek a folyosón elhelyezett információs táblákon.

A szervezett tanulás formái

Kötelező	Mozgás Énekes játék, gyermektánc
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése Ének-zenei képességfejlesztés Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái

Együttes tevékenységek	Mozgás, futás, kocogás Verselés, mesélés, dramatikus játék, Zenés-mozgásos percek, Énekes játékok, gyermektánc
Mikrocsoportos	Ének-zenei képességfejlesztés
Kis létszámú csoportos	A környezet megszerettetése Rajzolás
Kis létszámú differenciált fejlesztés (5-6-7 évesek)	Tehetséggondozó tevékenységek
Egyéni fejlesztések	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként

Korosztály	Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás	Zenés-mozgásos percek	A külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	Naponta 5-10'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 2x 3-4'	heti 1x heti 1x10-15'
4-5 évesek	naponta 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 15-20'	heti 1x 15-20'	heti 2x 4-6'	heti 1x 15-20'
5-6-7 évesek	naponta 15-20'	heti 1x 30-35'	heti 1x 30-35'	heti 1x 30-35'	heti 2x 5-6'	heti 1x 30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos tanulás időkerete maximum: 35'

A 4-5 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos tanulási időkerete maximum: 45'

A 5-6-7 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos, tanulási időkerete maximum: 65'

Tehetséggondozó tevékenység hetente egy alkalommal szerveződnék 5-6-7-éves gyermekeknek, hetente egy alkalommal, időkerete: 30'

A Program megvalósításához szükséges tanulási módszerek kiválasztása

A módszerek megválasztását a gyermekek **életkori sajátossága**, testi-lelki állapota, **érdeklődése**, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait **változtatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a felfedeztetés, vizsgálódás, kísérletezés, ráébredés** lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó **gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés** minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az óvodapedagógus törekedjen **módszertani kultúrájának gazdag kiművelésére.**

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten és boldogan tevékenykedni, ha **sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak.** Ezért az óvodapedagógus törekedjen rá, hogy minden gyermek kapjon valamilyen pozitív értékelést, megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.) helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Alkalmazza a differenciált, **konkrét, árnyalt értékelést**, és a jutalmazás sokféle módszerét: megerősítő pillantást, mosolyt, szóbeli elismerést egyénileg, és a csoport előtt.

A büntetést teljes mértékben kerülje, mert az visszaszorítja a gyermek motivációját.

Differenciálás

Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését. A gyermeki személyiség sokféle, **a személyiségstruktúra eltérő** fejlettsége természetes módon, **eltérő ütemben** alakul. Az óvodai nevelés hatékonyságának alapja az lehet, ha „kiszolgáljuk” a sajátos fejlődési ütemet: „ismerjük” a gyermekek adottságait, fejlettségük mutatóit, személyiségük jellemzőit, érdeklődési körüket, ismereteik körét, és ehhez igazítva differenciáltan fejlesszük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ☼ Képesek a problémák megoldására manuálisan és verbálisan is.
- ☼ A már megszerzett ismereteket alkalmazzák a gyakorlatban.
- ☼ Elfogadják a feladathelyzetet, megértik és meg tudják oldani a feladatokat.
- ☼ Az önkéntelen bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- ☼ Az életkori elvárásnak megfelelő a figyelmük.
- ☼ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem. Erősödik beszédfigyelmük, és kitartásuk.
- ☼ A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás is.
- ☼ Érthetően kommunikálnak, gondolataikat, érzéseiket érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- ☼ Képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre.
- ☼ Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, és késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- ☼ Az életkori adottságnak megfelelő a kitartásuk, munkatempójuk, feladattartásuk, önfegyelmük és önállóságuk.
- ☼ Alapvető ismereteik vannak önmagukról és környezetükről. (Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, ismerik szűkebb társadalmi környezetüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét. Fejlett az időérzékük, felismerik a napszakokat, az évszakokat, az öltözködés és időjárás összefüggéseit.
- ☼ Ismerik a viselkedés és illem alapvető szabályait. Elemi mennyiségi ismereteik vannak.)
- ☼ A gyermekek 6-7 éves korra testileg - lelkileg és szociálisan is éretté válnak az iskolára.
 - A belső érés, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.
 - **Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érnek.**
- ☼ Az óvoda-iskola közötti jó kapcsolat eredményeként óvodásaink vágnak az iskolába. Tudják ki lesz a tanító nénijük, ismerik az iskola épületét, berendezését. Ez megkönnyíti beilleszkedésüket.

Verselés, mesélés

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének a segítése, pozitív személyiségjegyeinek a megalapozása. A mesék mágikussága, a csodás élmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése, a mesék feldolgozása jelentsen maradandó irodalmi élményt.

A mindennapi mesélés biztosítja a kisgyermek lelki nyugalmát, hiszen a mese mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- ☞ A 3-6-7 éves korban megjelenő hagyományos tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatikus játék, bábozás).
- ☞ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése meséléssel, verseléssel

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Óvodapedagógusaink azokat a mondókákat, verseket, meséket vegyék be egyéni repertoárjaikba, amit szívből jövően, örömmel, átéléssel, és őszintén át tudnak adni a gyermekeknek

A 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realiztikus mesék. Kapjon helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros mesék, klasszikusok és a mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus - realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják.

A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány - ápolást, az évszakok szépségét.

A 3 – 6 - 7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi verselménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó arc, és tenyérsimogató, lovagoltató játékok nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek. A felnőtt testközelsége megnyugtatja őket, enyhíti szorongásaikat, a szülőktől való elváláskor növeli biztonságérzetüket, és segíti a gyermek és az óvodapedagógus egymásra találását.

A gyermekek nagy többségének ez az első találkozása az élő meséléssel, ez az első rácsodálkozása egy „más fajta beszédre,” az irodalomra. Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá őket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvodapedagógus, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket.

Rövid improvizált jelenetek bemutatásával a gyerekek ismerjék meg a bábokat.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz az óvodapedagógus használjon kellékeket, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak alkalmanként a kisebbeknek. Legyen ez színfoltja az óvoda ünnepeknek, rendezvényeknek.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes képeskönyveket.

A 3-4 éves korú gyerekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg, s ezeket minél többször ismételgessék.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, vers, szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. Az óvodapedagógus segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját az óvodapedagógus erősítse meg közmondással, amit a szülőkkel is megbeszél, s jól láthatóan az öltözőben is elhelyez.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvodapedagógus a kiolvasók, rigmusok, ismételtetésére. 4-5 új kiolvasót mondogassanak. A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. A hallott, egyszerű meséket legyenek képesek önállóan dramatizálni, bábozni.

Az óvodapedagógus a délutáni pihenés előtt olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását, készítsenek albumot a tanult versekről, mesékről. A nagyobb gyerekek halljanak 15-20 új mesét az év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék a mesealakot.

Törekedjenek rá, hogy minden nevelési évben legalább egy alkalommal a nagyobb gyermekek eljussanak báb-, vagy gyerekszínházba. Ez az esemény legyen a művészetekkel való találkozás kitüntetett alkalma.

A mindennapos mesélés ceremóniája: Zenei szignállal és a mesepárnák előkészítésével hívogatjuk a gyermekeket a mesesarokba. Amikor minden gyermek megérkezik, akkor gyertyát gyújtunk, és mesére hívó mondóka után gyertyafénynél mesélünk.

A mesék feldolgozása kétheti ciklusban zajlik. Első héten minden nap hallják ugyanazt a mesét, majd a második héten eljuttatják, megjelenítik a mesealakokat, a mese cselekményét. A tevékenység befejezését záró formula és a gyertya elfújása, vagy az óvodapedagógus éneke jelzi.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a verseléssel, meséléssel, dramatikus játékokkal: A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mesélés, verselés, bábozás és a dramatikus játékok. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes kiejtése, megfelelő artikuláció. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Az óvodapedagógusok évente, évszakonkénti lebontásban tervezik meg az irodalmi anyagukat, hogy a sok lehetőségből a legszínesebb, leggazdagabb tervvel rendelkezzenek a gyermekek élményeinek biztosításához.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a három nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket;
a mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait, szabályait;
a mikrocsoportos és egyéni verstanulás kialakított szokásait, szabályait;
a vershez, meséhez kapcsolódó hívó képeket.

☼ A gyermek képes:

a hívóképek alapján önállóan felidézni az egyszerűbb verseket, rímusokat;
a meséket helyes artikulációval és jó szövegfonetikai hatáselemekkel elmondani;
figyelmesen mesét hallgatni;
meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással kifejezni;
aktívan, cselekvően részt venni a mesefeldolgozásban;
a „mi mesénk” megkezdett gondolatmenetét folytatni;
az átváltozás eszközeit, díszleteket, a félkész játékeszközöket használni;
elfogadni önmagát, társait különböző szerepekben;
mesék jeleneteit rajzban kifejezni;
egyszerű bábokat készíteni.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

örömmel ismételteti a verseket, rímusokat;
várja, igényli a mesehallgatást;
örömmel mesél, bábozik, dramatizál az óvoda kisebb gyermekeinek;
ötletei vannak a mesefeldolgozáshoz, amely láthatóan boldoggá teszi őt;
mosolyra derül helyzet- és jellemkomikumokon, szójátékokon.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja: a zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése az ölbéli játékokon, közös éneklésen és a közös énekes gyermekjátékokon-táncokon keresztül, amely felkelti a gyermekek zenei érdeklődését.

A közös éneklés örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk.

A zenehallgatási lehetőségek- élő éneklés, hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek- fejlesszék a gyermekek művészetek iránti érdeklődését.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket „**csak tiszta forrásból**” tápláljuk, neveljük, hogy megismerhessék saját zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A zenei érdeklődés felkeltése.
- ☞ A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- ☞ A 3-6-7 éves korban tervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
- ☞ A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ☞ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

A zenei érdeklődés felkeltése

Az óvodába kerülő gyermekek többsége a szülői házból nem hoz meghatározó zenei élményt. A mi felelősségünk, hogy értékes, igazi néphagyományokból kiinduló szilárd zenei alapokat rakjunk le, amikre később az iskola is építhet. Feladatunkat úgy tudjuk megvalósítani, ha az óvodába lépés percétől változatos módon a gyermekek életkorát, fejlettségét figyelembe véve (énekekkel, játékos mozgással, mondókával, hangszeres játékkal) hatunk érzelmeikre, fejlesztjük személyiségüket.

Személyes példánk nyomán várható, hogy a gyermekek fogékonyá válnak a zenei hatások iránt, nyitottak és érdeklődők lesznek nemcsak a zene, hanem a társművészetek iránt is.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Zenei nevelésünk során mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal, egyszerű tánclépésekkel ismertetjük meg a gyermekeket.

A kisebbeknek a befogadás ideje alatt ölbéli játékokat ismertetünk meg, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak, arc és kézsímozgatók, - ujjSOROLÓK, lovagoltatók.

Később zenei ismereteiket mondókákkal, játékos mozdulatokkal eljátszható 4-5 hangból álló énekes játékkal bővítjük. Az alkalmi dalokat úgy választjuk meg, hogy azokhoz utánczó mozdulatokat, játékokat lehessen kapcsolni.

A nagyobb gyermekek zenei ismereteit kiolvasókkal bővítjük, amelyeket különböző játékhelyzetben tudnak alkalmazni. Ők már képesek nehezebb pentaton jellegű dúr hexachord hangkészletű énekes játékok éneklésére, melyek mozgásanyaga is összetettebb.

A zenehallgatásnál úgy válogatunk, hogy felkeltsük érdeklődésüket az értékes zene iránt. Érzelmű dalokat, népdalokat énekelünk, megismertetjük őket más népek dalaival, magyar komponált műzenével, klasszikus és kortárs zenével.

A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekekkel 6-8 mondókát, ölbeli játékot, és 10-15 énekes játékot ismertetünk meg, és mindössze 1-2 komponált gyermekdalt az ünnepek köszöntésére. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, melyekben negyed és páros nyolcas ritmusok legyenek.

Arra törekszünk, hogy tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait a dallamjátszó hangszerek, és az emberi hangok hangszínét. Ismerjenek fel 2-3 eltérő hangszínű zörejt.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. A gyermekek játékos utánzó mozgással kísérik az éneket, mondókát, ismerkedjenek meg az egyenletes járással, legegyszerűbb táncos mozdulatokkal. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe. Egyszerű mozgással kövessék az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát, tempóváltását. Ismerkedjenek meg az egyszerű ritmushangszerek használatával. Ismerjék fel a magas-mély hang közti (oktáv) különbséget, s azt térben jelezzék is, vegyék át a kezdőhang magasságának váltását.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Ebben a korban még az óvodapedagógus éneke nyújt igazi zenei élményt. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsolódjon zenehallgatás. A gyermekeknek legyenek az évszaki hangversenyek élvezői.

A 4-5 éves gyermekek 6-8 motívumból álló énekes játékot, műdalt énekelgetünk. A 4-5 új mondókát és 12-15 új gyermekdalt ismertetünk meg, melyek hangterjedelme továbbra is penteton jellegű dúr hexacord. Ismételtetjük a korábban tanult dalokat is.

Törekszünk a minél többszöri éneklésre, közös játékra, valamint motiváljuk őket egyéni éneklésre, éneklési készségük fejlesztésére.

A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, melyekben negyed és páros nyolcad ritmusok találhatóak. Játék közben megismerik a zenei alapfogalmakat a tiszta éneklés érdekében minél gyakrabban énekeljenek önállóan.

Énekeljenek egyénileg-, kisebb csoportokban is- halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben, tiszta kvint távolságban. Mutassák térben, éneklés közben az énekek dallamvonalát, vegyék át a dalok kezdőhangjának váltását. A jól ismert dalokat szöveg nélkül, dúdolásról vagy hangszerről ismerjék fel. Bújtassanak el rövid dalokat szabályos motívumként váltva (belső hallással) halkán és hangosan. Ismerjék fel a finomabb zörejeiket, egymás hangját, valamint a környezet zörejeit. Érezzék az egyenletes lüktetést, tudjanak egyenletesen járni, tapsolni. Érezzék a motívumok hangsúlyát, és emeljék ki a dalok, mondókák ritmusát. Legyenek képesek a gyerekek az óvodapedagógus által indított tempót önállóan megtartani, a gyors-lassú között különbséget tenni. A gyermekek játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusokkal visszhangszerűen is.

Használjanak többféle népi ritmuseszközt, a ritmusérzék fejlesztés érdekében. Ezeket a „ritmus-hangszereket” készítsék közösen az óvodapedagógusokkal, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni, a kis „ritmus zenekar” kíséretével. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél több tevékenységhez.

A zenehallgatás során, a magyar népdalokon kívül ismerkedjenek meg az idegen népek dalaival, egyszerűbb énekes, hangszeres műzenével.

Az óvodapedagógus az 5-6-7 éves gyermekekkel ismertessen meg 4-7 mondókát, 15-18-új énekes játékot, 3-4 alkalomhoz illő műdalt.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A zenei anyaghoz szimbólumokat társítunk, melyeket elhelyezünk az énekes sarokban, ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, mondókákra, segítik az élmények felidézését.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvodapedagógus bonyolultabb kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat tervezzen, ami ennek a korosztálynak egyben a néptánca is.

Az óvodapedagógus mintája alapján utánzással tudnak követni egyszerű tánclépéseket.

Az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalompárok pl.: a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. A zenei alkotóképesség fejlesztése során próbálkozzanak dallamok kitalálásával az ismert mondókákhoz, versekhez. Beszélgessenek énekelve, játszanak énekes, kérdezz –felelek játékot. Ismerjék föl a magasabb-mélyebb hangokat, mutassák térben az ismert dallamokat. Ismert dalokat próbáljanak meg szabályos és szabálytalan motívumokként belső hallással elbújtatni.

Figyeljék meg a finom hangszíneket, különböztessék meg a természetben, környezetben hallható zörejeket, beszéd és énekhangokat, hangszereket.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Fejlett csoport esetén megpróbálkozhatnak ezek összekapcsolásával is.

A gyerekek tudják a dalok, mondókák ritmusát kiemelni, a szünetet játékos mozdulattal kifejezni. A jól ismert dalokat, mondókákat, ismerjék föl ritmusukról, s próbálkozzanak kitalált szöveges ritmusmotívumok visszatapsolásával is.

Legyenek képesek a különböző tempókat az óvodapedagógus segítségével nélkül, önálló irányítással is megtartani. A gyerekek játszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvodapedagógus, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt, válogasson a kortárs zenei anyagból is

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű.

Kezdeményezzen az óvodapedagógus az udvaron minél több énekes játékot.

A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen (mikrocsoportos formában) és kötött formában (énekes játék) szervezzük meg, így az egyéni képességeket figyelembe véve tudjuk tervezni a fejlesztést.

A zenei térben körülveszik a gyermekeket a zenei nevelés kellékei: hangszerek, fejdíszek. Énekes játékokat kötött jelleggel, frontálisan, főleg az udvaron, rossz idő esetén a csoportszobában szervezzük meg.

Az óvodapedagógus a zenehallgatást kapcsolja a különböző tevékenységekhez. Teremtsen a délutáni órákban is módot, arra, hogy a gyermekek kedvük szerint hallgassanak néhány perces kórus művet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

A programhoz évszaki hangversenyek is társulnak, amit élő előadásban zeneiskolások, zenélő felnőttek bevonásával szervezhet meg az óvoda.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét.

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán- és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a három nevelési évben hallott mondókákat, énekeket, énekes játékokat;
az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit;

a hallásfejlesztés és ritmusfejlesztés eszközeinek használatát;

a zenei tevékenységek elfogadott szokás- és szabályrendszerét.

☼ A gyermek képes:

az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani;

gátlások nélkül, egyedül énekelni;

zenét elmélyülten hallgatni;

a zenei fogalompárokot megkülönböztetni;

ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni;

az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni;

egyenletesen járni, alkalmazkodni társaihoz;

finom, kifejező mozdulatokra;

bármelyik társát elfogadni, választani a különböző szerepekben;

a hívóképek alapján felidézni a mondókákat, az énekes játékokat és a műdalokat.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

élvezettel játszik énekes játékokat, melyben képes cinkosságot vállalni;

szívesen énekel egyedül és kisebb csoportokban társaival;

élvezettel hallgat értékes, neki való klasszikus zenét;

örömét leli a ritmusok, dallamok, játékok rögtönzésében;

gátlások nélkül dudorászik, énekel a csoportban;

szereti és élvezi a mikrocsoporthoz zenei készségfejlesztő játékokat;

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A gyermeki alkotások által a belső képek gazdagítása. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételének megteremtése.
- ☞ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése
- ☞ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- ☞ A gyermekek beszédképességének a fejlesztése

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételének megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikumot, a célszerűséget, és az esztétikumot tartjuk szem előtt.

Az eszközöket megfelelő mennyiségben elérhető helyen tároljuk. Az eszközök biztonságos kezelését egyenként megtanítjuk, és folyamatosan ellenőrizzük.

Az alkotó-alakító tevékenységhez a helyet úgy választjuk meg, hogy az a mozgó gyerekektől védve legyen. A munkaasztalt úgy alakítjuk ki, hogy 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen, és közel legyenek a tároló helyek. Nyugodt légkörben, igényük szerint bekapcsolódhatnak, kiléphetnek, elegendő ideig tevékenykedhetnek a gyermekek. A különféle technikák gyakorlásához, alkalmazásához biztosítjuk a feltételeket a mindennapi, szabad játékban is.

A mini- galériában kitehetik alkotásaikat, ahol a többiek is többször is megcsodálhatják.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, tevékenységek s azok tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek játékosan ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. A tevékenységeket a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré csoportosítjuk.

Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban, lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő témaválasztásra. Ebben az időszakban a szándéktalan firka, a szándékos forma-firka a jellemző.

Óvoda udvaraink lehetőséget biztosítanak arra, hogy már az őszi időszakban (beszoktatástól kezdve) a gyerekek sokat játszhassanak, építhessenek a homokozóban. Gyurkálják, simítsák, gömbölyítsék, karcoljanak bele, készítsenek nyomatokat.

A gyerekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az agyag, gyurma, lisztgyurma alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva,

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva. Figyeljék meg a különböző minőségű papírokat (karton, csomagolópapír, rajzlap, írólap, selyempapír, krepp-papír). Áztassák, fessenek rá, gyűrjék, tépjék, vágják, ragasszák. Használjanak textilt, fonalat, felhasználás közben gyűjtsenek tapasztalatot az anyagokról.

Az udvari tevékenységek, rövid séták alkalmával talált terméseket, kavicsokat, csigaházakat, faleveleket, stb. használják fel téralakító, építkező tevékenységük közben.

Ismerjék meg a vízfestéket, temperát, ujjfestéket, fessenek ujjal, tanulják meg és gyakorolják az eszközök (ecset, stb.) használatát.

A képalakítás jelenjen meg zsírkrétával is. A képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit tervezze meg az óvodapedagógus. Használjon vegyes technikát is. A téma nem tervezhető a szándéktalan firka és a látszólag szándékos forma-firka időszakában.

A gyerekek tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítse.

A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyerekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc-és rostirónokat, ágakat, különböző vastagságú ecseteket, az alkotások finomabb kidolgozásához.

Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Fűzzenek gyöngyöt, készítsenek krumpli nyomatokat, gazdagodjon a technikai megoldások sora, pl.: gipszöntés, papírhajtogatás (origami), papírfűzés stb. alkalmazása.

Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését.

A gyerekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Látogassák az „ovigalériát”, mondják el véleményüket a kiállított alkotásokról. Mutassák meg szüleiknek a kiállított műveket.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvodapedagógus segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös élményeikről közös kompozíciót. Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket, pl.: körmöcske használat, varrás, szövés, viaszolás, papírmasé, egyszerű természetfigurák, hangszerek készítése stb.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.

A gyerekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon. A gyerekek plasztikai munkájában is jelenjen meg közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék stb.

Készítsenek ajándékot, elsősorban ünnepekhez kötötten szüleiknek, pajtásaiknak, az óvoda dolgozóinak. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömét.

A szülők segítségével is gyűjtögessék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésébe.

Találkozzanak az óvodában, a faluban, és az óvodás kirándulásaik alkalmával kézműves tevékenységet folytató felnőttekkel, figyeljék meg a munkájukat.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvodapedagógus egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, (vagy kiscsoportos) kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az óvodapedagógus által előkészített eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó-alakító tevékenységre. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 6-8 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Az óvodapedagógus teremtse meg annak a lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a vizuális alkotó tevékenységekben

A rajzos felidézett élmények témát adnak az alkotáshoz, segítik a verbális emlékezet fejlesztését. Közvetlen beszédfejlesztő, szókincsbővítő lehetőséget kínálunk a különböző vizuális tevékenységek által, ezek segítségével hatékonyan javítjuk az egyértelmű kommunikációt az ábrázoló tevékenységben.

A mini-galériában elhelyezett kompozíciók kapcsán a gyermekek gyönyörködhetnek a látványban, véleményt mondhatnak az alkotásokról, így fejlődnek a beszédben megjelenő magasabb rendű érzelmeik.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit;
a tevékenység csoportban elfogadott szokás- és szabályrendszerét;
a tevékenység eszközeinek rendeltetésszerű használatát és gondozását.

☼ A gyermek képes:

egyéni módon megjeleníteni élményeit, tapasztalatait, elképzeléseit;
részletező, formagazdag, színeket egyéni módon alkalmazó képalkotásra;
közös téralakításra, építésre;
beszélgetni saját és társai alkotásairól, és alkotásait elhelyezni a minigalériában;
az ovigalériában elemezni, értékelni az alkotásokat ízlése szerint;
önállóan és csoportosan játékokat, ajándékokat, kellékeket készíteni a közösség javára;
emberábrázolásra, a mozgást rajzaiban érzékeltetni, térben jelenségszerűen ábrázolni;
gondozni és vigyázni az alkotáshoz szükséges eszközeire;

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

alkotásaihoz ragaszkodik, örül az egyénileg és a közösen elkészített kompozícióknak;
szívesen alkot, szívesen működik együtt téralakításban, építésben;
rácsodálkozik a környezetében felfedezett tárgyakra, ruhákra, épületekre, szép alkotásokra;
örömmel beszélget alkotásairól, szívesen megfogalmazza értékítéletét;
szívesen dolgozik a különböző, érdekes technikákkal;
gyönyörködni tud saját és mások alkotásában;

Mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakítása, formálása az óvodai mindennapi életükben biztosított lehetőségekkel, és az irányított, rendszeres, tervezett tevékenységekkel, melyben motoros képességeiknek, s ezen belül a kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság), koordinációs (téri tájékozódás, mozgásészlelés, egyensúlyozás- és ritmusképesség) fejlesztése játékos formában valósul meg.

Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása.
- ☞ A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.
- ☞ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése, szókincsének bővítése a mozgásos tevékenységek keretében

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A mozgás a gyermekek alapvető szükséglete, jelentős szerepet tölt be a fejlődésükben, az általános testi képességek fejlődése mellett hat az értelmi és szociális képességek alakulására.

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésünkre.

Egyik épületünkben sincs tornatermünk, ezért jó időben a testnevelést a szabadban tervezzük. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert formák ismétléséhez.

Mindig szem előtt tartjuk a játékosságot, annak motiváló erejét, mellőzzük a direkt, utasításra történő feladatadást. A mindennapos gimnasztika helyett a zenés mozgásos percek és a kocogást alkalmazzuk.

A heti egyszeri frontálisan szervezett mozgásos játékoknál a mozgásos anyag összeállításánál felhasználjuk Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: „Mozgásfejlesztés az óvodában” című könyvét.

Az óvodapedagógus a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt.

Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal. Játsszanak ugrásgyakorlatokat. Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal. A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is. A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban. A gyerekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvodapedagógus alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz.

A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek se, túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre. Az óvodapedagógus mutassa meg a helyes mintát és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus kivitelezését.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok, három-négy akadályon át, fel - és lelépéssel, átbújással.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodapedagógus szervezzen ugrásgyakorlatokat. A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból. Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat.

A talajtorna anyagaként jelenjen meg a guruló átfordulás és a kézen állás előgyakorlata. Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútós szereken. Az óvodapedagógus tervezzen lábboltozat erősítő és tartásjavító gyakorlatokat.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már összetettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek.

Hangsúlyt kap ennél a korosztálynál az észlelés, az alaklátás, formaállandóság, finommotorika mozgás közbeni fejlesztése. Használjanak különböző kézi szereket.

A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyerekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyors- és lassú futást, végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros - és egy lábon haladással.

Végezzenek sorozatugrásokat, különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas - és távolugrásokat, játsszanak dobásgyakorlatot. Dobjanak egykezes, kétkezes alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. A gyermekek játszanak labdagyakorlatokat, vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pók- és rákjárás, talicskázás). Ismételjék az óvodában tanult talajforma elemeket: guruló átfordulás, kézenállás. Egyensúlyozzanak pontos járással, fej, kar, és lábmozgásokkal összekötve.

Játékaikban kedvelik az összetettebb szabályokra épülő versenyjátékokat, együttműködést igénylő játékokat (sor és váltóversenyek, páros fogó, kiütő, ovi-foci).

Az óvodapedagógus szervezzen minél több kirándulást, túrát, alkalmanként a szülők bevonásával.

Minden korosztálynál az óvodapedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak a szabadban történő mozgásra.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében

Járásgyakorlatok: A tevékenység kezdetét a zene jelzi, amelyre a gyermekek folyamatosan bekapcsolódnak, és különböző járásgyakorlatokat végeznek az óvodapedagógust utánozva. Ezeket a járásgyakorlatokat úgy állítsa össze, hogy a gyermekeknek érdekes, változatos legyen. Minden járásgyakorlatot módosítson minden tevékenység alkalmával, hogy a monotóniát, az egyhangúságot elkerülje, és élvezzék a gyermekek. Az óvodapedagógus variálja a járásgyakorlatok azzal is, hogy a járáshoz különböző eszközöket, (padokat, különböző alacsony és magas gátakat, kéziszerket stb.) használ.

A zenés járásgyakorlatok mozgáselemei lehetnek pl.: egyenletes járás, helyben járás, párban járás kézfogással, járás térdemeléssel, járás dobbantással a motívum első negyedére (motívumhangsúly), hátra felé járás, járás különböző kartartásokkal, speciális járássok, járás különböző alakzatokban – csiga, hurok, hullámvonalban, járás tárgyak kerülésével, járás kettős körben stb.

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodapedagógus a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítja. Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel.

A mindennapi testedzés: a kocogás mindhárom korosztálynak ajánlott. A futás mennyiségét a gyerekek szabadon határozzák meg.

Hetente kétszer „zenés mozgásos percek” szervezünk, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben zenére mozoghatnak.

Az utánzáson alapuló mozgás anyagát az óvodapedagógus gimnasztikai elemekből építi fel (kartartások, testhelyzetek, törzs – térd - és lábmozgások, különböző irányú járások).

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a mozgásos tevékenységek által

A mozgás során a szókincsbővítés és nyelvi képességek fejlesztése a szakszavak megértésére, az elnevezések könnyű, gyors felismerésére irányul.

Az óvodapedagógus törekszik rá, hogy pontosan, érthetően mondja el a játékokat. A mozgásszükségletük kielégítése a célunk, lehetőleg várakozás nélkül.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

az irányokat;

a természetes hely- helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékokat;

a mozgástevékenység szokás- és szabályrendszerét;

a mozgáshoz használt eszközök helyes fogásait.

☼ A gyermek képes:

térben tájékozódni, irányokat betartani;

harmonikusan, összerendezett ütemtartással járni;

a zenés gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, jó testtartással végezni;

öt percig kocogni, futni, jól koordinált futómozgással;

csúszni, kúszni, mászni a különböző szereken is;

helyben labdát vezetni, kislabdát távolra és célba eldobni;

az ugrásokat talajéreskor fékezni;

kitartó, pontos feladatvégzésre;

kooperatív játéokra;

mozgáseszközök előkészítésére, elrakására.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban;

élvezi és tetszik neki a zenés gimnasztika szépsége;

élvezi a futást, kocogást,

szeretettel segít kisebb, vagy mozgásfejlődésben elmaradt társainak;

figyelmesen együttműködik társaival a mozgásos tevékenységben

A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a gyermekek közvetlen majd tágabb környezetének felfedezése során pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti, emberi és tárgyi értékek iránt. Ezáltal ismerje meg szülőföldjét, és annak helyi hagyományait, szokásait, a családi kultúra értékeit, hogy annak szeretetére, védelmére folyamatosan befogadóvá váljon.

Célunk továbbá a környezet felfedezése, kutatógatása, vizsgálódása közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli ismeretének gazdagítása, tapasztalatainak rendezése, melyet más körülmények között is fokozatosan alkalmazni tud.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A 3–6–7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik;
- ☞ A hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés megalapozása
- ☞ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése
- ☞ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése és anyanyelvi képességeik kibontakoztatása a közvetlen kapcsolat- és ismeretszerzés során.

A 3–6–7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik;

Az óvodába lépő gyermeket esztétikus, melegséget, biztonságot sugárzó környezet várja, ezzel is elősegítjük a beilleszkedést, az óvoda elfogadását, megszerettetését.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedhetnek elsősorban az óvoda közvetlen környezetével. Megfigyelhetik az évszakok szépségét színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjthetnek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, az évszakokra jellemző képeket. A talált „kincseket” helyezték el a csoportszoba erre a célra kijelölt helyén. Meglátogathatják a közelben lakó csoporttársaikat, beszélhetnek a család tagjairól. A gyermekek hozzanak családi képeket, és csoporttársaikkal, és az óvodapedagógusokkal beszélgessenek a családjukról.

Ismerkedjenek az óvoda utcájával, épületeivel, az ott található intézményekkel, az utcában élő állatokkal, növényekkel. Ha vannak a közelben esztétikai alkotások (pl.: szép épületek, szobrok stb.) azokat is figyeljék meg.

Beszélgessenek a környezet formáiról színeiről, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőiről. Az óvodapedagógus a téli időszakban tege lehetőséget, hogy a gyermekek vadállatokról készült videó felvételeket (maximum 5-10 '- es) nézhessenek.

Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek tapasztalat és élményszerző sétáit, az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Az óvodapedagógus törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására differenciálására.

A gyermekek az évszakok szépségét, jelenségeit, színeit, az időjárás-változását, megfigyelésük után jelezzék az évszakokat mutató jeltáblákon. Tegyenek őszi-tavaszi kirándulásokat (pl.: Alcsútdobozai Arborétumba, Tabajdi mezítlásas parkba, Antali erdőbe, Somos tetőre, Marianna pusztára, vagy a Martonvásári Kastélyparkba.)

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás, és az emberek tevékenysége között.

Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével. Végezzenek rügyeztetést, magvak csiráztatását, hajtatót. Közösén készítünk albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

Nézegetsenek családi képeket. A gyermekek mutassák be a családjuk tagjait, otthonukat. Látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, postára, üzletbe, intézményekbe. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat nevezzék meg.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével. Fedezzék fel az évszakok szépségét, a színeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld) a növények fejlődési feltételeit. Gondozzanak növényeket, csiráztassanak, ültessenek.

Szaporítsanak tőosztással növényeket. Ismerjenek meg gyógyfüveket, mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket.

Az óvodapedagógusok szervezzék meg a Víz, a Föld, a Madarak és fák napját. Beszélgessenek a környezetvédelemről. A gyermekek végezhetnek egyszerű kísérletet a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el többféle munkahelyre. (postára, boltba, figyeljék meg a szántást, vetést, betakarításokat.)

A természet kincseit őrző sarokba a gyermekek osztályozzák, az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak. Az évszakokat bemutató tábla mellett tervezzenek napszak-bemutató táblát is, amit a gyermekek önállóan kezeljenek. Látogassanak el a benzinkútra, gumiszerelőhöz, virágboltba, középületekbe, iskolába, vasútállomásra. Gyűjtsenek ismereteket a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

Figyeljék meg a háziállatokat, lehetőség szerint az élőhelyükön. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját. A vadon élő állatokat képeskönyvekből, vagy a Vadasparkban, Állatkertben mutassa be az óvodapedagógus a gyermekeknek.

Szülőfalunk nevezetességeit ismerjék meg: Ürményi Kastély, Templomok, Vajda-ház, Vajda szobor, Kerekdomb, Marianna-pusztá, Községi és Tűzoltó emlékház, Öreg-torony.

A hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés megalapozása

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy **megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat**, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Kiemelten kezeljük a szülőföldhöz való kötődés, a lokálpatrióta nevelés megvalósítását. Mindezt segítik szűkebb és tágabb környezetük (ott élő emberek, épületek, hagyományok, kialakult szokások) megismerése. Alkalmat adunk a falusi emberekkel való találkozásra.

Más kultúrák közötti kapcsolat kiépítését segítjük, biztosítva a kultúrák értékegyenlőségének elvét. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a társadalomban élő különböző kultúrák között kölcsönös együttélésre és megértésre kell törekedni.

Érdeklődve fogadjuk a **migráns** gyermekeket, igény szerint lehetőséget biztosítunk kultúrájuk megismertetésére, ezzel segítjük önazonosságuk megőrzését, ápolását, a társadalomba való beintegrálásukat, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmében.

Partnerkapcsolat kiépítésére törekszünk külhoni óvodával- falunk felvidéki testvértelepülésének óvodájával.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében **kiscsoportban** történik a közvetlen tapasztalat és élményszerző séták, udvari tevékenység vagy játék alkalmával. Ez a tapasztalatszerzési forma lehetővé teszi, hogy gazdag ismereteket szerezzenek a tárgyak, elemek, formák, mennyiségek jellemzőiről.

Játékukban önállóan használják matematikai ismereteket (megszámlálás, osztzkodás, építkezés, beszédükben alkalmazzák a fogalmakat (kör, háromszög, henger, számosság, többkevesebb).

A délutános óvodapedagógus megérkezése után, a délelőtti óvodapedagógus **a hét két délelőttjén, 10-12 gyermekkel** megfigyelteti a tervezett témát. Az élmények egyeztetésére az ebéd előtti öltözködés, a gyűjtemények közvetlen megtekintése, és az évszaki albumok összeállítása ad lehetőséget.

Évszakonként egy alkalommal erdei óvodai program megszervezésére kerül sor.

A 3-4 éves gyermekek erdei óvodai programja félnapos, az óvoda közelében található ligetes, fás park ad erre lehetőséget.

A 4-5 éves gyermekek kétszer fél napot is tervezhetnek a természetben tartózkodásra.

Az 5-6-7 éves gyermekek két teljes napot is kint tölthetnek, akár távolabbi erdős-ligetes terepen, ahol az egészséges életmód feltételei adottak: (Kerekdomb, Vajda-ház, Szabadidő Park)

Az óvodapedagógus készítsen videofelvételt vagy fotót, a közvetlen tapasztalatokat közvetítő, felfedeztető tevékenységekről, hogy a gyermekek a felvételek többszöri megtekintése segítségével újra meg újra átélhessék a szép élményeiket.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése az ismeretszerzés során

A kiscsoportos és mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek-óvodapedagógus személyes beszélgetésére. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre tud válaszolni. E szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a köszönést, bemutatkozást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés. A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése.

A valós élethelyzetnek megfelelően természetes módon lehetővé tesszük, hogy a gyermekek alkalmazzák a köszönést, bemutatkozást, megszólítást, a szándék kifejezését, kérést, tudakozódást, üzenetközvetítést. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, megfogalmazzák észrevételeiket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait;
azokat a magatartási formákat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
a gyalogos közlekedési szabályokat;
a környezetében lévő művészeket, mestereket, esztétikai alkotásokat;
mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli formákat.

☼ A gyermek képes:

különbséget tenni az évszakok, napszakok között;
megszámlálni bármit legalább 10-ig, s azokat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint rendezni és összehasonlítani;
az irányokat, és a szófajokhoz társuló igekötőket, névutókat (leül, szék mellett) pontosan alkalmazni;
betartani a gyalogos közlekedés szabályait;
élményeit elmondani;
a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető módon beszélni;
az alapvető viselkedési szabályokat betartani;
önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

szereti a környezetét, gyönyörködik a szépségében;
örömmel ismer rá a környezetében lévő intézményekre, üzletekre, művészeti alkotásokra;
szeretettel beszél azokról a háziállatokról, amelyekhez személyes kapcsolata társul;
fontosnak tartja a gyalogos közlekedés szabályait, amelyet igyekszik betartani;
törekszik azoknak a magatartási formáknak, szokásoknak betartására, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
élvezettel nézi a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videó felvételeket, fotókat;
érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt.

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését. A gyermekek együttműködésének és szervezőképességének a fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív viszonyulásának megalapozása a munkajellegű tevékenységekhez
- ☞ A különböző munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, s azok feltételeinek biztosítása
- ☞ A munkaeszközök használatának a megtanítása

- ☞ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése és az anyanyelvi képességek kibontakoztatása

A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív viszonyulásának megalapozása a munkajellegű tevékenységekhez

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd később a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később pedig teljesen önállóan, öntevékenyen vesznek részt benne, az óvodapedagógus sugalmazó, bátorító és elismerő szeretetével. Az óvodapedagógus engedje magához közel a gyermekeket, amikor munkát végez, hogy megfigyelhessék, és motiválja őket példáján keresztül.

A különböző munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, s azok feltételeinek biztosítása

Lehetőséget adunk, hogy saját személyükkel kapcsolatos és a csoport érdekében olyan munkát végezzenek, amelyre képesek, és amit önként vállalnak.

Az óvodapedagógus a munkafajtáknál mintát nyújt az eszközök használatában, a fogásokat, a megfelelő sorrendet megismerteti a gyermekekkel.

Az értékelésünk mindig buzdító, hogy a gyermekben pozitív viszony alakuljon ki a munkavégzéshez. Úgy segítünk, hogy át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét.

Mindegyik korosztálynál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést.

3-4 éves korban a gyermekek megfigyelik a csoportszoba és az udvar növényeinek a gondozását, és kedvük szerint részt vesznek benne.

Segítenek a felnőtteknek az avar és termésgyűjtésben. Örömmel vállalnak apróbb **megbízásokat**. (törölgető ruha kérése, asztalok, székek rendezése.) Törekszünk rá, hogy megalapozzuk a rendszeret. Elvárjuk, hogy eltegyék a játékokat, valamint a ruhájukat (a szülők erősítsék ezt a szokást otthon is.)

4-5 éves korban már tudatosan vállalják a munka jellegű feladatokat.

A gyermekek közösségi kapcsolatait jól fejleszti a **naposi munka**. A naposi munkában a dajkák kiemelt segítői a gyerekeknek. A gyermekek ismerjék meg készségszinten a munkafolyamatot. (előzménye a kiscsoportban megtanult önkiszolgálás).

Vállaljanak szívesen megbízásokat (üzenet átadása, kérés a szomszéd csoportból, segítségadás kisebbeknek, alkalmi segítségnyújtás az óvodapedagógusnak).

Bevonjuk őket a virágok ápolásába, az élősarok gondozásába, és az óvodaudvaron is keressük az életkoruknak megfelelő munkákat: levélsöprés, öntözés, hólapátolás.

A segítőkészséget az óvodapedagógus örömmel fogadja, és a többiek előtt konkrétan megdicséri érte a gyermeket. Az udvarias viselkedésre, előzékenységre óvodapedagógusi példamutatással is buzdítja a gyermekeket.

5-6-7 éves korban: A munkajellegű feladatokat a gyermekek már önállóan végzik, amit gyakori dicsérettel, elismeréssel érünk el.

A naposok önállóan terítenek, figyelnek az eszközök esztétikus elrendezésre. Étkezés után leszedik a tányérokat, poharakat. Letörlik az asztalt (a csoport szokásrendjének megfelelően).

Észreveszik, hogy a környezetükben mire van szükség, elvégzik a környezetszépítő munkát (festékes ecsetek és tálak elmosása, vitaminsaláta készítése). Vigyáznak a terem rendjére.

Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, átrendezésében, a játékszerek tisztításában.

Segítenek a kisebbeknek. Szívesen készítenek nekik ajándékokat.

Önként vállalnak egyéni megbízásokat, pontosan teljesítik, ez a tevékenység növeli önbizalmukat, erősíti feladattudatukat.

Télen gondoskodnak a madarak etetéséről, segítenek havat lapátolni. A gyermekméretű kerti szerszámokkal ügyesen bánnak (gereblye, söprű, lapát, lombsöprű).

A konkrét dicséret és elismerés hatására büszkék munkájuk eredményére.

A munkaeszközök használatának megtanítása

Minden munkajellegű tevékenység bevezetésekor megismertetjük a gyermekekkel az eszközök használatát. Személyes mintaadással segítünk abban, hogy a munkaeszközök használatát megfelelően elsajátíthassák. E tevékenységeknek kialakítjuk a szokásrendjét.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét rá, hogy a munkaeszközök baleset forrásai is lehetnek, ezért megismertetjük, hogy hogyan lehet ezt elkerülni.

A gyermekek kommunikációs képességeinek és az anyanyelvi képességük kibontakoztatása a munkajellegű tevékenységekben

A gyermekek munkajellegű tevékenységet az óvodai élet egészében végeznek, így az óvodapedagógus és a dajka modellértékű beszéde kiemelt jelentőségű e tevékenységekben.

Mintát nyújtunk a megfelelő szókapcsolatok, nonverbális jelek és a beszéd hatáselemeinek megfelelő használatában. A munka során kialakult társas kapcsolatok, párbeszéd fejlesztik a kommunikációt, színesítik a gyermekek szókincsét, beszédét. A munkát differenciáltan, árnyaltan értékeljük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

☼ A gyermek ismeri:

a munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, és azok használati módját;
a munkafolyamatokat, és azok szabályait.

☼ A gyermek képes:

az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni;
közös, kooperatív módon dolgozni párban és mikrocsoportokban;
a napi munkát közös megegyezéssel, kooperatív módon, igényes módon teljesíteni;
az egyéni megbízásokat felelősségteljesen teljesítésére;
közreműködni a növények és állatok igényes gondozásában;
a kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére.

☼ A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

örömmel dolgozik társaival;
szívesen teljesíti kötelességeit, és szüleinek boldogan újságolja a munkavégzéseinek eredményeit;
szeretettel elfogadja a felnőttek tanácsait;
munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak

VII. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A tevékenység célja: A gyermekek egyéni sajátosságainak megismerése, és ennek ismeretében az egyéni fejlesztés hatékony tervezése és megvalósítása.

Az óvodapedagógus a gyermekek fejlődését óvodába lépéstől folyamatosan nyomon követi. A gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét félévenként rögzíti. A gyermek fejlődéséről a szülőt évente 2 alkalommal tájékoztatja. Óvodánkban a gyermekek fejlődési szintjének diagnosztizálására, az egyéni fejlődés nyomon követésére, a „Gyermektükör” dokumentációt alkalmazzuk.

A dokumentáció tartalma:

- ☞ a) a gyermek anamnézise,
- ☞ b) a gyermek fejlődésének mutatói (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyelések,
- ☞ c) a gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, az elért eredmény,
- ☞ d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításai, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatai,
- ☞ e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításai,
- ☞ f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ A gyermek megismerésének első lépcsője az óvodába lépéskor a szülővel készített **anamnézis**, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információkról.
- ☞ A gyermekek **képességeinek és tulajdonságainak diagnosztikáját rögzítjük a befogadás végére.**
- ☞ A megfigyelések eredményeire építve elkészítjük a gyermekek egyéni gondozásához az **egyéni fejlesztési** terveket.
- ☞ A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseinket, méréseinket az intézményi szinten egységes alkalmazott **Gyermektükör dokumentációban rögzítjük**, a megfigyelések értékelését területenként elvégezzük.
- ☞ A fejlesztési tervben **konkrét fejlesztési célt** határozunk meg. Tudjuk, hogy hol tart a gyermek, miben fejlett, miben vannak elmaradásai, ehhez mérten tervezzük a fejlesztést.
- ☞ A gyermek fejlődéséről **a szülőt évente 2 alkalommal tájékoztatjuk**, a tájékoztatás megtörténtét a szülő aláírásával jelzi.
- ☞ A csoportban nevelt **SNI és BTMN gyermek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet** készítünk. A fejlesztés tevékenységét a szakértői véleményre alapozva és a fejlesztésben közreműködő speciálisan képzett gyógypedagógus munkájával összehangoltan tervezzük. A fejlesztés időtartamát novembertől áprilisig tervezzük, májusban összegezzük a fejlesztés eredményét.

VIII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, tehetséges gyermekek) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek mindenképp álló érdekeit szem előtt tartjuk, nevelésüket integrált formában valósítjuk meg. Nevelőmunkánk során minden gyermek számára biztosítjuk az **esélyegyenlőséget és a szegregációmentességet**.

Az óvodapedagógus ismerje fel az eltérő ütemben fejlődő gyermekek problémáit. **Elmaradásuk mértékét szakemberek segítségével** állapítja meg.

Az óvodapedagógus ismerje a gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit. Szükség esetén a szülővel, megfelelő szakemberrel együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat lát el.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára hosszabb távú fejlesztési tervet dolgozunk ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítjuk.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében egyéni feladatadással differenciálunk, személyre szabott bánásmóddal segítjük képességeik kibontakozását. Szükség esetén a gyermek fejlesztéséhez megfelelő szakember (védőnő, szakorvos, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, gyermekvédelmi szakemberek) közreműködését vesszük igénybe. **Együttműködő, jó kapcsolat kialakítására törekszünk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.**

A logopédiai fejlesztést szűrés előzi meg, melyet minden 5 éves gyermeknél elvégeznek a Szakszolgálat logopédusai. A terápia óvodai nevelési időben történik, heti rendszerességgel, a logopédus órarendje alapján.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai fejlesztésének az alapja a Szakértői Bizottság és a logopédiai felmérés eredménye, mely nagyobb mértékű differenciált fejlesztést, speciális fejlesztést tehet szükségessé. Más szakemberhez –javaslatunkra - a szülők viszik el gyermeküket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő gyermekeknek és szüleiknek a segítségnyújtás lehetőségei:

- ☞ A szülők figyelmének a felhívása a gyermek eltérő sajátosságaira.
- ☞ Családlátogatás, nevelési segítségnyújtás.
- ☞ Fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése.
- ☞ A család Szakszolgálatához irányítása
- ☞ Javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére

Sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek egyéni fejlesztése gyógypedagógusi kompetencia. A gyógypedagógust az óvoda alkalmazza egyéni megbízással. Intézményünkben a fejlesztésük mindkét óvodában a nevelői szobában történik, a szakvéleményben meghatározott időtartamban.

Az integrált nevelésükre vonatkozó általános alapelveink

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is az általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek **alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését**. A fejlesztő tevékenységünket a gyógypedagógus és a gyermeket nevelő óvodapedagógusok közös döntése alapján „Egyéni fejlesztési terv” szerint végezzük.

A fejlesztés részben a **többi gyermekkel együttnevelésben**, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg. A gyermekekben kialakítjuk az elfogadás- befogadás szemléletét, tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozná.

Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom **befogadó szemléletének** kialakítását.

Óvodán belüli tevékenységek a feladatok megvalósítása érdekében

- ☞ Óvodakezdés előtti kapcsolatfelvétel a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás).
- ☞ A gyermekek számára különböző szociális szolgáltatások nyújtása (segély).
- ☞ A szülők és az óvoda közötti kapcsolat erősítése (közös kirándulás, jeles napi programok)
- ☞ Egyéni esetenként rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel (fogadóóra, családlátogatás).
- ☞ Tájékoztatás, tanácsadás a segítő szolgáltatásokról szükség szerint.
- ☞ A rászoruló gyermekek Pedagógiai Szakszolgálathoz, Egészségügyi Intézménybe irányítása.

Sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás

- ☞ Évnyitó szülői értekezleteken tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- ☞ Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakértői bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- ☞ Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben akkor vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez biztosítja, és ezt a szakvélemény is megállapítja.
- ☞ A gyermekek csoportba beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezhető SNI -s gyermekek száma 1-2 fő.
- ☞ Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

Beilleszkedési, tanulási és magatartás problémákkal küzdő gyermekek

A beilleszkedési, tanulási és magatartás zavaros **gyermekek (BTMN) szűrését a Szakszolgálat fejlesztőpedagógusai végzik** az óvodapedagógusok, és/vagy a szülők kérésére. A fejlesztésüket a saját óvodai csoportjukban végezzük, a szakemberrel együttműködve. A fejlesztőpedagógussal megbeszélve végezzük ezeknek a gyermekeknek a hátránycsökkentő kompenzációját. Differenciált, személyre szabott bánásmóddal **segítjük képességeik kibontakozását**.

A részképeség és beszédproblémával küzdő gyermekek egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztését fejlesztőpedagógus, és a Pedagógiai Szakszolgálat utazó **logopédus** szakemberei végzik.

A szülőket tájékoztatjuk a gyermekük fejlődésével kapcsolatban, szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, szakorvos, pszichológus segítségét javasoljuk.

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A gyermekvédelmi törvény egyértelműen rendelkezik a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek és családok meghatározásáról, a nevelésben történő részvételről, fejlesztésről.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult gyermek, akinek mindkét szülőjének – egyedül nevelő szülő esetén a gyermekekkel élő szülő- illetve gyámjának alacsony az iskolai végzettsége (legfeljebb alacsony fokú iskola), alacsony a foglalkoztatottsága.

Továbbá a gyermeknek az elégtelen lakáskörülményei korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket. A család körülményeiről a szülők önkéntes nyilatkozataiból és a családlátogatásból tájékozódunk.

A gyermekek, családok helyzetét **lehetőségeinkhez mérten igyekszünk segíteni**. Kiemelt figyelemmel követjük e gyermekek fejlődését.

Kivételes képességű gyermekek, tehetséggondozás

Alapelvünk: Minden gyermek tehetséges valamiben.

A tevékenység célja: olyan támogató környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéreték” már korai, (óvodai) életszakaszban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

...Az óvodapedagógusok feladatai:

- ☞ A gyermek kivételes képességének felismerése.
- ☞ Nyitott, támogató attitűd biztosítása.
- ☞ A gyermek motivációjának, kíváncsiságának, kreativitásának ösztönzése.
- ☞ Gazdag tevékenységbázis, sokoldalú tevékenységi lehetőség biztosítása.
- ☞ A tehetséges gyermek egyéni, vagy kiscsoportos differenciált fejlesztése.
- ☞ A gyermek erős és gyenge képességeinek komplex fejlesztése.
- ☞ Fejlesztési terv készítése, a fejlődés dokumentálása.
- ☞ Továbbképzéseken való részvétel, az egymástól való tanulás lehetőségének a kihasználása.
- ☞ Mindennapi tehetséggondozás: a gyermekek egész személyiségének komplex fejlesztése által, úgy, hogy a gyerekek saját csoportjukban éljék óvodás életüket. Ezen felül az egyéni érdeklődésükre épített, többletet nyújtó tevékenységeket biztosítunk.

A tehetséges gyermekek esetében felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekek különleges képességére vagy képességeire, tanácsot adunk az óvodán kívüli fejlesztés lehetőségére.

Az ismeretszerzésük jellemzői: Nagyon sokat tudnak a legkülönbözőbb dolgokról. Gazdag szókincset és szokatlan kifejezéseket is megfelelően használnak. Beszédük folyamatos, kifejező. Gyorsan felismerik az ok-okozati viszonyokat. A jelenségekben fellelhető hasonlóságokat és különbözőségeket keresik. Jó megfigyelők és megfigyelésüket könnyen felidézik.

Motivációjuk jellemzői: Az őket érdeklő tevékenységekkel nagyon elmélyülten tudnak foglalkozni. Igyekeznek feladataikat befejezni, zavarja őket, ha félbe kell szakítani elfoglaltságukat. A mechanikusan ismétlődő feladatok untatják őket. Ha a feladat érdekli őket, akkor alig igényelnek biztatást. Tökéletességre törekszenek. Önkritikusak, szívesen dolgoznak önállóan, hogy elegendő idejük legyen egy probléma végig gondolására. Magas célokat tűznek ki és a saját maguk által vállalt feladatok megoldásánál. Véleményüket nem rejtik véka alá. Kifejezett humorérzékük van. Érdeklődnek a kreatív tevékenységek iránt, mint pl. rajzolás, tánc, ének, irodalom, zene. Szeretik a szépet. Eredeti és színes fantázia világuk van.

Szociális viselkedésük: sokat foglalkoznak olyan fogalmakkal, mint igazságos-igazságtalan, jó-rossz stb. Nem tartanak mindenáron a többséggel, nem félnek attól, hogy mások legyenek.

A tehetségfejlesztés módszerei és lehetőségei

- ☞ Differenciálás a napi tevékenységek során
- ☞ Egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés, feladatadás (főként 5-6-7 éveseknél)
- ☞ Kooperatív munka lehetőségei
- ☞ Nevelési időn kívüli tevékenységek: tánc, úszás, sakkozás, foci, stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ az érdeklődés felkeltése mellett az adott érdeklődés kielégítése
- ☞ adott területen mélyebb ismeretek szerzésének biztosítása
- ☞ a gyermekek képességeik élményszerű fejlesztése

A kiemelt képességű gyermekek nevelése, fejlesztése során várható eredmények

- ☼ A gyermek tisztában van kiemelkedő képességével, reális önértékeléssel rendelkezik.
- ☼ Az óvodai közösségben érvényesülni tud a tehetséges gyermek kiemelkedő képessége.
- ☼ A tehetséges gyermekek fejlesztési tervében megfogalmazott célkitűzések megvalósulnak.
- ☼ Kiemelkedő kimeneti mutatókat ér el adott területen, korosztálya átlagánál magasabb teljesítményt nyújt.
- ☼ Gyenge oldalának területei is fejlődésnek indulnak, hiányosságai kompenzálódnak.
- ☼ Erősödnek pozitív személyiségjegyei.
- ☼ Egyéni érési ütemének és képességeinek megfelelően alkalmassá válik az iskolai életre.

IX. Gyermekvédelem

Az óvodás gyermeket megilletik az emberhez méltó jogok, a gyermeki élethez méltó körülmények. Az óvodai gyermekvédelmi munkát „A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény figyelembevételével végezzük.

A gyermekvédelem óvodánk pedagógiai tevékenységének szerves része. Minden pedagógusnak és óvodai dolgozónak munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. E tevékenység titoktartási kötelezettséget kíván meg.

Támogatjuk a családokat, erősítjük és kiegészítjük a nevelési gyakorlatukat.

A tevékenység célja: elsődlegesen a **felmérés**, a problémahelyzet regisztrálása, és a **prevenció**. Elfogadó, toleráns légkört teremtünk olyan pedagógiaileg tervezett fejlesztő környezetben, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, vallása, etnikai hovatartozása vagy bármely más oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

Minden gyermek részére **biztosítjuk a fejlődéshez szükséges feltételeket**, azokat a lehetőségeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, szociális helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.

Arra törekszünk, hogy az óvoda funkciójának érvényesítésével olyan **kapcsolatrendszer** építsünk ki a családdal, a gyermekjóléti és a szakszolgálati intézményekkel, amely lehetővé teszi, hogy szükség esetén a gyermek megkapja mindazt a segítséget, amely személyiségének pozitív fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

Arra törekszünk, hogy minél jobban megismerjük a gyermekek előző életszakaszát, családi hátterét, szociális helyzetét, fejlettségi szintjét. Óvodába kerüléskor a fejlődésüket hátráltató okok feltárásában azokat a tényezőket vesszük figyelembe, amelyek családi életfeltételeikben, életmódjukban megjelenve gátolják a gyermekek egészséges fejlődését, hátráltatják képességeik alakulását.

Óvodánkban a prevenció, korrekció, kompenzáció hatékony érvényesítése során igyekszünk mindent megtenni azért, hogy a problémával küzdő gyermekek részére olyan fejlődésüket ösztönző környezetet teremtsünk, ahol a gyermekek személyiségét tiszteletben tartó, szeretetteljes, biztonságot adó, kiegyensúlyozott légkörben, egyéni képességeiknek és érési tempójuknak megfelelően fejlődhetnek, és támaszt, segítséget kaphatnak hátrányaik csökkentéséhez.

Mivel a **szociokulturális hátrányok leküzdése** és az **egyéni képességek fejlesztése csak hosszabbtávú fejlesztési folyamatban lehetséges**, ezért arra ösztönözzük a szülőket, hogy gyermekeik már 3 évesen óvodába kerüljenek és rendszeresen járjanak óvodába. A fejlődésükben tapasztalható egyéni lemaradást elsősorban a játékban rejlő spontán tanulási lehetőségek által igyekszünk pótolni. Felzárkóztatásukra irányuló programunkat differenciált foglalkoztatással, gyakran mikrocsoportos formában, legtöbbször természetes óvodai élethelyzetben, játékban-, gyermek közeli módszerekkel, oldott légkörben, individualizált pedagógiai gyakorlattal igyekszünk megvalósítani.

**VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

A felzárkóztatás területei

- ☞ A tolerancia, segítőkézség kialakítása, a másság elfogadása.
- ☞ A testnevelés és sport sajátos eszközeivel az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képesség kialakítása.
- ☞ Gondozási és önkiszolgáló készségek, egészségügyi szokások kialakítása (tisztálkodási, étkezési szokások, esztétikus megjelenés és környezet igénye).
- ☞ Elmélyült játékra való képesség kialakítása (játéktémák, játékeszközök biztosítása)
- ☞ Kapcsolatteremtési képesség fejlesztése, viselkedéskultúra, alkalmazkodás alakítása.
- ☞ Nyelvi képességek (önkifejezés, szókinccs) fejlesztése, beszédhibák korrigálása.
- ☞ Értelem-, és figyelemfejlesztés.
- ☞ A szociálisan rászoruló családok célirányos megsegítése érdekében igyekszünk megkeresni az **anyagi támogatás lehetséges módját**: egyszeri és rendszeres gyermekvédelmi támogatás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☞ Az óvodához fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása és fenntartása.
- ☞ Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése
- ☞ A lemaradások korai felismerése, és felzárkóztatás.
- ☞ A rendszeres óvodalátogatás nyomon követése, szükség esetén a hiányzás jelzése.
- ☞ A nevelő- fejlesztő munkában figyelembe kell venni a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, lemaradását, segíteni a gyermekek képességeinek optimális kibontakozását, illetve a lemaradók felzárkózását.
- ☞ Kapcsolattartás a családdal, a védőnővel, a háziorvossal, a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Szakértői Bizottsággal.
- ☞ Veszélyeztető körülmények megelőzése, feltárása, megszüntetése. Szükség esetén ehhez szakember segítségének kérése. A gyermek életében történő változások, a családban jelentkező gondok, problémák jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelősének.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- ☞ Koordinálja az óvodapedagógusok óvodán belüli gyermekvédelmi munkáját.
- ☞ Segíti a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.
- ☞ Konkrét ügyekben segítséget, tanácsot ad az óvodapedagógusoknak, szükség esetén közös családlátogatást végez velük. Segít a környezettanulmány elkészítésében.
- ☞ Kapcsolatot tart az önkormányzati, szociális, gyámügyi és egészségügyi intézmény hálózattal a családsegítés érdekében.
- ☞ Rendszeresen figyeli és értelmezi a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait.
- ☞ Megfelelő önképzéssel (szakirodalom olvasás, továbbképzéseken való részvétel) karbantartja a gyermekvédelemmel kapcsolatos tudását.
- ☞ Az intézményben jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.
- ☞ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését figyelemmel kíséri, szükség esetén szakember bevonását kezdeményezi.
- ☞ Nyilvántartást vezet, éves munkatervet, év végén beszámolót készít.

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai:

- ☞ Biztosítja az óvodai neveléshez szükséges egészséges és biztonságos feltételeket.
- ☞ Jelzéssel él a gyermek veszélyeztettsége esetén a Gyermekjóléti Szolgálatnál.
- ☞ Hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- ☞ Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős személyéről és biztosítja számára a munkájukhoz szükséges feltételeket.
- ☞ A rendszeres óvodába járást nyomon követi, biztosítja (elmulasztása esetén intézkedik)

X. Ellenőrzés, értékelés, mérés

A program működését tervező, elemző, és értékelő dokumentumok

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző **kötelező dokumentumok** szolgálják.

- ☞ A pedagógiai munkát az intézményünk programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra (évszakprojekt és tematikus terv), és tevékenységekre bontva tervezzük.
- ☞ Feladatunk az egyéni képességekhez igazodó tevékenység tartalmak kimunkálása, gazdag, színes tevékenységek biztosítása.

Az óvodavezető éves pedagógiai, működési terve (munkaterv)

- ☞ Az éves pedagógiai munkatervet az intézményvezető készíti el, megvitatását, véleményezését követően a nevelőtestület fogadja el, a fenntartó hagyja jóvá.
- ☞ Az intézmény munkaterve évenkénti bontásban tárja elénk a program megvalósításának aktuális feladatait.
- ☞ Ez a dokumentum hidat képez a program és a csoportokra elkészített tervek között.
- ☞ Tervezési időkeret egy nevelési év.

Csoportnapló: a művészeti program által javasolt csoportnapló alapján készítettük el a helyi Programunknak megfelelő csoportnaplót. Az óvodapedagógusok a csoportnaplót hagyományosan kézírással, és választásuktól függően elektronikusan is vezethetik. Aki elektronikusan írja, annak havonta ki kell nyomtatni, és év végén hitelesítjük.

A csoportnapló tartalmazza

A gyermekcsoport nevelési tervét (szokás és szabályrendszer)

Tervezési időkerete: → félév

A gyermekcsoport tevékenységi tervét

Tervezési időkeret: → negyedév (évszakonként), és tematikus terv, tervezési időkerete témától függő.

Eseménytervet, szervezési feladatokat

Tervezési időkerete: → negyedév

Gyermektükör

A gyermekek egyéni fejlődésének-fejlesztésének dokumentuma

Tervezési időkerete: → folyamatos

Tartalmazza

- ☞ a gyermekek anamnéziséit.
- ☞ a gyermek képességszintjét.
- ☞ az óvodapedagógusok megfigyeléseit; fejlesztési elképzeléseit.

Tervezési és értékelési időkerete

- ☞ anamnézis felvétele óvodába járás kezdetén
- ☞ a családlátogatás és a beszoktatás tapasztalatai: beszoktatás végére.
- ☞ a gyermek képességeinek, fejlődésének diagnosztikája: félévente.
- ☞ az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése: félévente.

Felvételi és mulasztási napló: Pontos adatkezelés, naprakész nyilvántartás

A nevelőmunka ellenőrzése, értékelése

A szakmai munka és működés ellenőrzését az óvodavezető és az óvodavezető helyettes a nevelési és működési munkatervben kidolgozott ellenőrzési terv szerint végzi, mely minden dolgozóra kiterjed.

Az óvodapedagógusok önmagukat is ellenőrzik, és saját munkájukat értékelik. Valamennyi problematikus nevelési helyzetben megbeszéljük, elemzük a történeteket az óvodapedagógusok párjikkal.

Az ellenőrzés tárgya:

- ☞ dokumentumok
- ☞ a gyermekek szokás-és szabályrendszere, normák
- ☞ a programban meghatározott „fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére” sikerkritériumok.

Nevelőmunkánk értékelése

Az óvoda tartalmi munkáját elemző, helyzetfeltáró értékelés lehetőséget ad az önmeghatározásra, az adottságok, eredmények számbavételére a fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Pedagógiai programunk értékelését a következőképpen tervezzük:

- ☞ Átfogó intézményi önértékelés 5 évenként

A program egy-egy részterületének fejlesztő, innovatív értékelése

Óvodánkban olyan **értékelési rendszert működtetünk**, amely mozgósítja és érdekeltté teszi a nevelőtestületet a közös értékelési folyamatba való bekapcsolódásra. Biztosítja az információkat, és elindítja a javítási folyamatot. A fejlesztő, innovatív értékelés lebonyolítására **értékelő csoportot** működtetünk. Az értékelés területei lehetnek: pl. a gyermekek egészséges életre nevelése, érzelmi, szocializációs nevelése a program tevékenységei, s annak tárgyi, személyi feltételei.

Az egészséges életmód szokásainak megfigyeléséhez módszereink, eljárásaink

- ☞ magasságmérők, súlytáblák
- ☞ kéz-láb rajzok összehasonlítása
- ☞ tisztálkodás szimbólumai
- ☞ étkezés szimbólumai
- ☞ öltözködés szimbólumai

Az érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció terén program specifikus eljárásaink

- ☞ Megérkeztem tábla
- ☞ Milyen vagyok én?
- ☞ Alkatom, hajam, szemem
- ☞ Szociometria a társas kapcsolatok tudatos alakításához.

Nevelőmunkánk mérése

Az ellenőrzési és értékelési rendszerben **mérőeszközként a megfigyelést alkalmazzuk.**

A Program sikerkritériumát „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére” című rész tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető gyermekeink fejlettségi szintje, és a pedagógiai munkánk.

A programban meghatározott **fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell** teljesíteni. Minden esetben az óvoda maga határozhatja meg - a gyermekek képességének, körülményeinek ismeretében-, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának. „A programban meghatározott **tevékenységek eredményeinek megfigyelése gyermekeként” c. dokumentum** a Gyermektükörhöz kapcsolódó mérőanyag, mely jelzi a gyermekek fejlődési mutatóit. (2.sz. melléklete a függeléknek)

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ☞ **A felnőttek körében** mérési eszközünk a vizsgálati módszerek csoportjába tartozó kérdőívek és az interjúk.
- ☞ **A gyermekek társas helyzetének** vizsgálatához évenként kétszer szociometriai mérést alkalmazunk.
- ☞ A gyermekek ismeretének, képességének, szokásainak megfigyeléséhez **projekttrendszerű rajzos megfigyeléseket** végzünk.

Menedzselés, marketingtevékenység

Óvodánk arculatának meghatározói

- ☞ az óvodánk objektív tényezői, múltja, profilja, nagysága dolgozóink kvalitása,
- ☞ az óvodánk formai megjelenése: neve, emblémája, színvilága, belső terek megkomponálása.
- ☞ az óvodánk személyi tényezői: fellépés, megjelenés, öltözködés, tárgyalóképesség, partnerkezelés, hangvétel és stílus.

Óvodánk menedzselésének szempontjai

- ☞ szabályozzuk a szokásrendszereket,
- ☞ pontosan tudjuk ki a legmegfelelőbb ember bizonyos tevékenységek elvégzésére,
- ☞ a munkát és a felelősséget megosztjuk, tisztában vagyunk a szervezetünk struktúrájával,
- ☞ biztosítjuk a programhoz igazított továbbképzési rendszerben való részvételt.

11. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje: 2019. 09.01. től visszavonásig.

Az óvodai Pedagógiai Program felülvizsgálata: 5 évente.

Módosításának lehetséges indokai:

- ☞ A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások.
- ☞ Feladatváltozás.
- ☞ A nevelőtestület 2/3-ának kezdeményezésére.

Módosításának eljárása:

- ☞ A nevelőtestület többségi kezdeményezése alapján.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- ☞ Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének.
- ☞ Jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A program nyilvánosságra hozatala:

- ☞ A fenntartó és partnereink által megtekinthető az óvodavezetői irodában és minden csoportban.

Legitimációs záradék

A programot készítette: Kocsis Irén óvodavezető

.....

dátum: 2019.08.29.

Óvodavezető

Az óvoda helyi programjában foglaltakkal kapcsolatosan **véleményezési jogával élve** a dokumentumról a Szülői Szervezet elfogadás előtt véleményt alkotott.

.....

dátum: 2019.08.29.

Szülői szervezet képviselője

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot 2019. év 08. hó 29. napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

.....

dátum: 2019.08.29.

Nevelőtestület képviselőjében

Az óvoda pedagógiai programját az óvodavezető jóváhagyta.

.....

p.h.

dátum: 2019.08.29.

Óvodavezető

VÁLI MESEVÖLGY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Felhasznált törvénytár

- ☼ Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. (363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet).
- ☼ 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet
- ☼ 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről.
- ☼ Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)
- ☼ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. törvény.
- ☼ A gyermeki jogok, ENSZ alapegyezmény.
- ☼ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI - rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- ☼ Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- ☼ A Váli Mesevölgy Óvoda Alapító Okirata

Felhasznált szakirodalom

- ☼ Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? NAT tan sorozat Budapest, 1996.
- ☼ Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés, OKKER Kiadó 1997
- ☼ Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, Szolnok 1997.
- ☼ Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból, Szolnok 1996.
- ☼ Nagy Jenőné – Németh Menyhértne – Novákné Cseh Ibolya: Rajz, mintázás, kézimunka, Szolnok 1999.
- ☼ Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból 2. szám, Szolnok 2000.
- ☼ Nagy Jenőné: Óvodatükör Szolnok 2000.
- ☼ Balázné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp. 1992.
- ☼ Forrai Katalin: Ének az óvodában Budapest 1974.
- ☼ Kovács György - Bakos Éva: Játék az óvodában Debrecen, 1995.
- ☼ Dr. Kovács György: A játék elmélete és pedagógiája 1994.
- ☼ Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan 1978.
- ☼ Molnárné Lóczi Tünde: Drámajátékok az óvodában 1996.
- ☼ B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék 1982.
- ☼ Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermek fejlettségének megállapításához 1983.
- ☼ Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában 1982.
- ☼ Nagy Jenőné: Pedagógiai program az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív óvodapedagógiai program alkalmazásával „Csak tiszta forrásból”(jóváhagyva: 2017.11.29).

Függelék

100 ÚT EGY GYERMEK MEGERŐSÍTÉSÉHEZ, ELISMERÉSÉHEZ, BÁTORÍTÁSÁHOZ

Nagyszerű! Ez az! Helyes! Te nagyon okos, értelmes vagy! Ezt jól csináltad! Te vagy a vidámság! Te vagy a csoda! Ez tetszik nekem! Ez derék! Te egy igazi lovag vagy! Hm, jó! Kimagasló teljesítmény! Nagyon jól gondolod! Jó a terved! Felvidítottad a napomat! Ez figyelemre méltó! Ez pompás! Szép munka volt! Te élen jársz! Micsoda képzelőerőd van! Büszke vagyok rád! Ez tökéletes! Jó! Fantasztikus! Magával ragadó, amit csinálsz! Most eltaláltad! Ügyes! Ötletes! Milyen találékony vagy! Jó munka! Jól sikerült! Nagyon okos! Ez ésszerű! Eltaláltad! Hurrá! Rendkívüli teljesítmény! Kitűnő alkotás! Ez hihetetlenül jó! Csodálatos vagy! Ez gyönyörű! Győztes vagy! Örömet szerezte nekem! Nagyszerű, sikerült! Te fontos vagy nekem! Remek, amit tettél! Pompás elképzelés! Nemes tett! Szenzációs! Tüneményes! Kreatív tevékenység! Szép, mutatós! Szuper munka! Te vagy a legjobb! Nekem tetszik! Pontos vagy! Ez a te jó utad! Ritka, egyedi alkotás! Ez tetszetős! Szeretetre méltó vagy! Te őszintén kedves vagy! Remek! Semmi meg nem állíthat téged! Hallatlanul erős vagy! Egyedi felfedező vagy! Hiszek az erődben! Te erre képes vagy! Tudtam, hogy jól sikerül! Bízom benned! Meglátod, sikerülni fog! Nyerő vagy ebben! Te képes vagy erre! Hm, felnézek rád! Jé, micsoda eredmény! Pompás! Ezt vártam Tőled! Tündéri vagy! Oké! Ez jó ötlet volt! Szeretem a precízséged! Ez igen! Hiszek a tettekre készségedben! Tudtam, hogy megcsinálod! Ennél többet nem tehetsz! Ez igen! Támogatlak ebben! Ezt nem gondoltam! Tyű, de jó! Boldoggá tettél! Értékes elképzelés! Bámulatba ejtő vagy! Felelősségteljes megoldás! Csoda klassz kidolgozás! Óriási elképzelés! Izgalmas ez a véleményed! Érdekfeszítő, amit mondasz! Szívdobogató az akaratierőd! Szép próbálkozás! Fáradhatatlanul dolgozol! Becsüllek ezért! Te páratlan vagy ebben! Lelkiismeretes vagy! Te egy kincs vagy! Szuper, amit tettél! Csúcs! Egyedi ötlet! Te egy jó barát vagy! Te megérdemelsz egy nagy ölelést! Tökéletes! Te egy gyöngyszem vagy! Ezért tisztellek téged! De figyelmes vagy!

(Nagy Jenőné ajánlása ez a gyűjtemény)